ТҮРҮҮ МЕХАНИЗАТОРНУУДТА АМАР МЭНДЭ!

...ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...ПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 15 (11001) | 1966 оной январиин 19, среда | Сэн 2 мүнгэн

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ЗУБЛӨӨН УЛААН-ҮДЭДЭ БОЛОЖО БАЙНА

Үсэгэлдэр Ленинэй ордента Буряадай оперо, баледэй театр соо республикымнай колхоз, совхозуудай механизаторнуудай ехэ хуралдаан эхилээ. Эндэ ажахынуудай түрүү механизаторнууд, инженернүүд болон агрономууд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, советскэ, партиина органуудай түлөөлэгшэд суглараа.

«Газар таряалангай культурые эрид һайжаруулха, хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхэ тушаа республикын колхоз, совхозуудай механизаторнуудай урда байһан зорилгонууд» гэһэн асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Н. Е. Медведев** элидхэл хэбэ. Энэ элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой главна инженер нүхэр **Пономарев**, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой тракторна бригадын бригадир нүхэр **Челночков**, Загарайн аймагай «Гигант» колхозой тракторна бригадын бригадир нүхэр **Трофимов**, Хориин аймагай Чисаанын совхозой главна инженер нүхэр **Жанаев**, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир нүхэр **Бутаков**, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой главна инженер нүхэр **Найданов**, Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой главна инженер нүхэр **Балаганский**, Хяагтын аймагай «Родина» колхозой главна инженер нүхэр **Мансуровский**, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» колхозой главна бухгалтер нүхэр **Аносов**, хүршэ Шэтын областиин хүдөө ажахын управлениин начальнигай орлогшо нүхэр **Кочкин**, республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо нүхэр **Довгань** болон бусад хабаадалсаа.

Түрүүшын үдэр үгэ хэлэһэн хүнүүд таряалангай ургасые эрид дээшэлүүлхэ, ажалдаа түрүү онол арга үргэноор хэрэглэжэ, саашадаа абаһан продукциинуудайнгаа өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулхын тулада хаа хаанагүй мүнөө байһан комплексно бригадануудай орондо тусхай тракторна бригадануудые эмхидхэхэ, тэдэниие ажахын тоосоондо оруулха тухай дэлгэрэнгыгээр тогтоо. Илангаяа машина, тракторай заһабарилга, техническэ харууһые шэнэ, зүб гуримаар хэдэг болохо хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Мүн мал ажалай хүндэ хүдэлмэриие оньһожоруулха, тэндэ машина техникын хүсэ үргэноор нэбтэрүүлхэ тушаа ехэ юумэн хэгдэхэ байһаниие тэмдэглээ.

Тус суглаан мүнөөдэр хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа): Республикын механизаторнуудай зүблөөндэ хабаадагшад Д. Дамдинов, М. Молчанов, М. Аюшин, Б. Сангаев (Баргажанай аймаг) Ф. Матвеев Н. Васильев (Загарайн аймаг), М. Перетолчин (Зэдын аймаг) суглаанай урда тээ танилсажа, хөөрэлдэжэ һуунад.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ СОЮЗАЙ, МОНГОЛОЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН ХООРОНДОХИ ХАНИ БАРИСААН, ХАРИЛСАН АЖАЛЛАЛГА, БЭЕ БЭЕДЭЭ ТУҺАЛАЛСАЛГА ТУХАЙ

ДОГОВОР

...овет Социалис Республикануудай Союзай ...ховно Соведэй Президиум, Монголой ...дай Республикын Арадай Ехэ Хуралай ...зидиум.

...овет Социалис Республикануудай Сою... Монголой Арадай Республикын хоорон... хани барисаан, бэе бэедээ туһалалсалга ...й договор дотор, Совет Социалис Респуб...нуудай Союзай правительствын, Монго... Арадай Республикын правительствын ...ондо 1946 оной февралиин 27-до бата...һан экономическа, культурна харилсаан ...й хэлсээн дотор хэлэгдэһэн уг зорилго...та, ёһо гуримуудта совет, монгол ара...ай үнэн сэхэ байһыень дахинаа баталаад,

...иалис интернационализмын гол ёһонууд...шэглэһэн заншалта бата бэхи хани ба...гаа, Совет Социалис Республикануудай ...зай, Монголой Арадай Республикын хоо...оо али болохоор нягтаар харилсан ажал... бэе бэедээ аха дүү ёһоной туһаламжа ...лхэ харилсаануудаа саашадаашье улам ...жүүлхээр хоёр ороной арадуудай ехээр ...жэ байһыень мэдэрээд,

...ёр оронуудай хоорондо иимэ харилсаа...ые хүгжөөлгэ совет, монгол арадуудай ...туһада, тэрэшэлэн социалис харилсаанай ...туһада тааралдаха байха гэжэ батаар ...ээд,

...иин, бүхы дэлхэй дээрэхи арадуудай эб ...мдал, аюулгүй байдал саг үргэлжэ бэхи...гэдэ туһалхаар эрид шиидэнги байһанаа ...ээд,

...ёр оронуудай хоорондохи хэтэ мүнхын ...барисаа, аха дүүгэй харилсаа саг үргэл...һайжаруулгада түүхэтэ үүргэ дүүргэһэн ... оной февралиин 27-до баталагдаһан ха...рилсаанай, бэе бэедээ туһалалсаха догово... экономическа, культурна харилсаа бай...а хэлсээнэй болзорой дүүрэжэ байһыень ...даа абаад, Совет Социалис Республика...ай Союзай, Монголой Арадай Республи... хоорондохи политическэ, экономическа, ...турна харилсаануудые хүгжөөлгөөр ...дүй дүршэлэй бии болоһые, Азида, бү...элхэй дээрэ хубилалтын болоһые анха...а абаад, эдэ договор, хэлсээе шэнэлхэ тоолоод,

... договор баталха гэжэ шиидээ, энэ зорилгоор өөһэдынгөө түлөөлэгшэд болгон:

Совет Социалис Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиум — Леонид Ильич БРЕЖНЕВЫЕ,

Монголой Арадай Республикын Арадай Ехэ Хуралай Президиум — Юмжигиин ЦЕДЕНБАЛЫЕ томилоо,

эдэнэр түлөөлэлгынгөө бүхы талаараа тааруу зүб байһанда үнэншөөд, доро хэлэгдэһэн хэлсээ баталба:

СТАТЬЯ 1.

Хэлсээ баталһан дээдэ тушаалтад социалис интернационализмын хуули ёһонуудта түшэглэн, Совет Социалис Республикануудай Союзай, Монголой Арадай Республикын арадуудай хоорондохи бата бэхи заншалта хани барисаае саашадаашье бэхижүүлхэ, хоёр ороной бүхы талаараа харилсалгые, аха дүү ёһоной туһа хүргэлгые хүгжөөхэ юм.

СТАТЬЯ 2.

Хэлсээ баталһан дээдэ тушаалтад хоёр талын, мүн социалис оронуудай олон талын харилсаануудта, тэрэ тоодо бэе бэедээ экономическа туһаламжа үзүүлхэ Советдэ түшэглэн, бэе бэедээ ашатай туһатай байхаар туһаламжа үзүүлхэ ёһо гуримуудтай зохилдуулан, хоёр ороной хоорондохи экономическа, научно-техническэ харилсаа саашадаашье һайжаруулха юм.

СТАТЬЯ 3.

Хэлсээ баталһан дээдэ тушаалтад гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын, наукын, литература, искусствын, хэблэлэй, радио, телевидениин, физическэ культура, спортын талаар харилсан ажаллалгаяа саашадань һайжаруулжа, хоёр оронуудай хоорондохи культурна холбоое улам хүгжөөхэ юм.

СТАТЬЯ 4

Тус договорой үндэһөөр, энэ договорые дүүргэлтэ болгон правительствануудай хоорондо, тэрэшэлэн хоёр талын зохихо зургаанууд болон эмхинүүдэй хоорондо зарим договор, хэлсээнүүд баталагдаха юм.

СТАТЬЯ 5.

Хэлсээ баталһан дээдэ тушаалтад харилсан ажалладаг социалис оронуудай бэеэ хамгаалха хүсэ шадал улам бэхижүүлхэ зорилгонуудтай зохилдуулан, хоёр ороной бэеэ хамгаалгада туһалалсаха юм. Хэлсээ баталһан дээдэ тушаалтад хоёр ороной аша туһада гү, али эб найрамдалай, уласхоорондын харилсаанай аша туһада тааралдамаар уласхоорондын гол шухала бүхы асуудалнуудаар зүбшөөл абалсажа байха юм, һайн һайхан ёһо заншалые, тэрэшэлэн Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Уставые баримталан ажаллажа, зайлашагүй шухала бүхы хэмжээнүүдые сугтаа абаха юм, тэрэ тоодо хоёр ороной аюулгүй байдал, бэеэ даанги, территориальна бүрин бүтэн байлга хангаха зорилгоор сэрэгэй хэмжээнүүдые абаха байна.

СТАТЬЯ 6.

Хэлсээ баталһан дээдэ тушаалтад уласхоорондын эб найрамдал, арадуудай аюулгүй байдал сахиха, бэхижүүлхэ, буу зэбсэг үргэлжэ дээрэнь, бүхыдэнь хуряаха ябадал туйлаха, колониализмые бүхы талаарнь бүрин үгы хэхэ зорилгоор хүсэ шадалаа зорюулан үргэлжэлхэ юм. Эдэ һайн һайхан зорилгонуудые бэелүүлхын тула уласхоорондын бүхы хэмжээ ябуулгануудта үнэн зүрхэнһөө харилсан хабаадалсахаар бэлэн байһанаа мэдүүлнэ.

СТАТЬЯ 7.

Хэлсээ баталһан дээдэ тушаалтад Азиин гүрэнүүдэй хоорондохи хани ёһоной харилсаа холбоо, харилсан ажаллалгые дэмжэхэ, бэхижүүлхэ политикые саг үргэлжэ бэелүүлхэ юм, дэлхэйн бүмбэрсэгэй энэ хубида империалис добтолгын аюул хойшолуулхын, усадхахын түлөө сугтаа тэмсэхэ юм.

СТАТЬЯ 8.

Энэ договор хүсэндөө байһан хоёр талын, олон талын хэлсээнүүд дотор хараалагдаһан үялгануудые хубилгахагүй байна.

СТАТЬЯ 9.

Энэ договор ратификацилагдаха зэргэтэй, ратификационно грамотануудай андалдан абтаһан үдэр хүсэндөө орохо юм, грамотанууд бүри һаяар Москвада андалдан абтаха.

СТАТЬЯ 10.

Энэ договор 20 жэлээр баталагдаа, зохихо болзорой дүүрэхын урда тээ 12 һараар урид договорые болюулха хүсэлтэй байһанаа хэлсээ баталагшадай нэгэнэйнь мэдүүлээгүй һаань, дам саашаа 10—10 жэлээр зүндоо һунаагдажа байха.

1966 оной январиин 15-да хоёр хэһэгээр Улаан-Баатарта баталагдаа, договор бүхэниинь ород, монгол хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэнхэй, тиихэдээ хоёр договор адли хүсэтэй.

Совет Социалис Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумэй түлөөлэлгөөр Л. БРЕЖНЕВ.

Монголой Арадай Республикын Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй түлөөлэлгөөр Ю. ЦЕДЕНБАЛ.

МОНГОЛОЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКАДА СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИИН ЕРЭҺЭН ТУХАЙ

СОВЕТ-МОНГОЛ КОММЮНИКЕ

...онголой Арадай-Революци... партиин Центральна Коми... МНР-эй правительствын ...аар 1966 оной январиин ...о 17 хүрэтэр Советскэ Сою... Коммунистическэ партиин ...ральна Комитедэй Нэгэдэхи ...тарь нүхэр Л. И. Брежнев ...тайгаар Советскэ Социалис...кэ Республикануудай Сою... партийно-правительственна ...аци Монголой Арадай Рес...икада хани ёһоор тусхайта ...алба.

(ТАСС)

...онголой Арадай Республика ... Советскэ Союзай партийно...тельственна делегациин ... үедэ хоёр талынхидай партийно-правительственна делегацинуудай хоорондо уулзалганууд, хани ёһоной хөөрэлдөөнүүд, хэлсээнүүд болоо. Тэндэнь иимэ хүнүүд хабаадалсаа:

Советскэ талаһаа — Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Л. И. Брежнев (делегациие толгойлогшо), КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ю. В. Андропов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай маршал Р. Я. Малиновский, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын орлогшо М. А. Полехин, КПСС-эй Шалгалтын түб комиссиин гэшүүн, КПСС-эй Хальмагай обкомой нэгэдэхи секратарь Б. Б. Городовиков, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, Казахай ССР-эй культурын министр Л. Г. Галимжанова, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Советскэ Союзһаа МНР-тэ байдаг элшэн сайд Л. Н. Соловьев;

Монголой талаһаа — МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдүгээр нарин бэшэгэй дарга, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал (делегациие толгойлогшо), МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдүгээр орлогшо С. Лувсан, Политбюрогой гэшүүн, МНРП-гэй ЦК-гай нарин бэшэгэй дарга Д. Моломжамц, Политбюрогой гэшүүн, МНРП-гэй ЦК-гай нарин бэшэгэй дарга, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. Жагварал, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Д. Майдар.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

КПСС-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

1965 ОНДО ТАРЯА, МАЛАЙ ТЭЖЭЭЛ, ХАРТААБХА, СААХАРАЙ СВЁКЛО ҮЙЛЭДБЭРИЛГЭ, ГҮРЭНДЭ ХУДАЛДАЛГЫН ДҮНГӨӨР РЕСПУБЛИКЫН ТҮРҮҮ КОЛХОЗ, СОВХОЗУУД, АЙМАГУУДТА КПСС-эй ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГ, ШАН БАРЮУЛХА ТУХАЙ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ таряа, малай тэжээл, хартаабха, саахарай свёкло ехээр үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ элбэгээр худалдахын түлөө аймагууд болон колхоз, совхозуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет **нигэжэ тогтообо:**

I. ОРООҺО ТАРЯА УРГУУЛГААР

Аймагуудай түсэбтэ ургасаяа абаагүй, социалис мүрысөөнэй гуримые дүүргээгүй дээрэһээнь КПСС-эй обкомой, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи, хоёрдохи мүнгэн шангууд барюулагдахагүй.

ЗЭДЫН АЙМАГТА 300 түхэригэй гурбадахи мүнгэн шан үгтэбэ. Аймаг гектар бүриһөө 9,8 центнер таряа хуряажа, түсэбтэ ургасаяа абаад, хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ бэлдээ, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө 203 процент дүүргээ.

II. ТЕХНИЧЕСКЭ УРГАМАЛНУУДЫЕ УРГУУЛГААР

БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГТА КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг, 300 түхэригэй мүнгэн шан барюулха. Тус аймагта гектар бүриһөө 116 центнер саахарай свёкло абтажа, фабричнa свёкло гүрэндэ худалдаха түсэб 141 процент дүүргэгдээ.

Бусад ажахынуудай саахарай свёкло гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргээгүй дээрэһээнь хоёрдохи, гурбадахи мүнгэн шангууд барюулагдахагүй.

III. ХАРТААБХА ОВОЩ УРГУУЛГААР

Кабанскын аймагай **ОЙМОРОЙ СОВХОЗДО** КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг, 300 түхэригэй мүнгэн шан барюулха. Энэ ажахы 406 га газарай гектар бүриһөө 100,5 центнер хартаабха ургуулжа, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэбөө 159 процент дүүргээд, бүхы хэрэгтэй үрэһэ хүрэнгэ дүүрэн хаагаа.

Бэшүүрэй аймагай **КАЛИНИНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО** 200 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шан барюулха. Энэ ажахы га бүриһөө 115 центнер хартаабха, 115 центнер овощ ургуулжа, гүрэндэ хартаабха худалдаха түсэбөө 112 процент дүүргээд, үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр бэлдээ.

Мухар-Шэбэрэй аймагай **«ИСКРА» КОЛХОЗДО** 150 түхэригэй гурбадахи мүнгэн шан барюулха. Колхоз гектар бүриһөө 99,1 центнер хартаабха ургуулаад, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэбөө 170 процент дүүргээ, үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хаагданхай.

IV. МАЛАЙ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭЭР

Аймагуудай малай условно толгой бүхэндэ бүдүүн тэжээл, үнеэн бүридэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ талаар мүрысөөнэй гуримые дүүргэжэ шадаагүй дээрэһээнь мүнгэн шан барюулагдахагүй.

Мухар-Шэбэрэй аймагай **«КОММУНИЗМ» КОЛХОЗОЙ ТРАКТОРНО-ТАРЯАН АЖАЛАЙ БРИГАДАДА** (бригадир **П. И. Челночков**) «Газар таряалангай үндэр культуратай коллектив» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо. Эдэнэр һүүлэй гурбан жэлэй туршада хүдөө ажахын ургамалнуудай тогтууритай һайн ургаса абажа, га бүриһөө дунда зэргээр 15 центнер таряа хуряагаа. Мүн ажалдаа эрдэм наукын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэжэ, даалгагдаһан газараа зүбөөр ашаглана. Газарай хүрьһэ һайнаар элдүүрилжэ, үрэһэ хүрэнгэ ургуулгые зүбөөр эмхидхэнэ.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

1965 ондо үбһэ ногооной баян ургаса абахын түлөө оньһожоруулагдаһан звенонуудай, лугомелиоративна отрядуудай, луговодуудай, малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн тухай

Үнгэрэгшэ жэлдэ үбһэ ногооной үндэр баян ургаса ургуулхын түлөө тусхай оньһожоруулагдаһан звенонууд, лугомелиоративна отрядууд болон луговодуудай, малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет **нигэжэ тогтообо:**

Эдэ лугомелиоративна отрядууд социалис мүрысөөндэ иланда тоологдоод, республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэхэ, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг, тус тустань 150 түхэригэй мүнгэн шан барюулха:

	Сабшалангынь (гектараар)	Га бүриһөө абаһан ургасань (центнерээр)	Бүхыдөө абаһан үбһэниинь (центнерээр)
БАРГАЖАНАЙ АЙМАГ			
XXII партсъездын нэр. колхоз.			
Раднаев Далай Ринчинович	320	17,1	5472
СЭЛЭНГЫН АЙМАГ			
Сэлэнгын совхоз			
Тусев Александр Михайлович	112	16,9	1893

Мүрысөөндэ түрүүлһэн эдэ оньһожоруулагдаһан звенонуудта тус тустаа 100 түхэригэй мүнгэн шан, республикын хүдөө ажахын министерствын Улаан тугхануудые барюулаад, республиканска Хүндэлэлэй самбарта бэшэхэ:

	Сабшалангынь (гектараар)	Ургасань га бүриһөө (центнерээр)	Бүхыдөө абаһан үбһэниинь (центнерээр)	Звеногойнь зоной тоо
МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГ				
«Заганский» колхоз.				
Максимов Михаил Михайлович	827	18,3	15278	7
ХЯАГТЫН АЙМАГ				
Хүдэриин совхоз				
Чагдуров Базар Гармажапович	124	26,6	3298	2

Үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абаһан эдэ луговодуудта 20—20 түхэригэй мүнгэн шан, «РСФСР-эй хүдөө ажахын социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн значогуудые барюулха:

	Сабшалангынь (гектараар)	Ургасань га бүриһөө (центнерээр)	Бүхыдөө абаһан үбһэниинь (центнерээр)
ХЯАГТЫН АЙМАГ			
Ранжуровай нэр. колхоз			
Галданов Базар Бадмацыренович	27	40,1	1090
Хүдэриин совхоз			
Серебренников Павел Лазаревич	25	40,2	1976
БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГ			
«Рассвет» колхоз			
Титов Филат Афанасьевич	50	37	1850
XXI партсъездын нэр. колхоз			
Тюрюханов Иосиф Данилович	46	31	1426
УЛААН-ҮДЫН АЙМАГ			
Ивалгын ОПХ			
Шелкунов Николай Григорьевич	53	30,5	1680
СЭЛЭНГЫН АЙМАГ			
Карл Марксын нэр. колхоз			
Тогоров Буда Рабданович	36	35	1263
ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГ			
Саяанай совхоз			
Гомбоев Сырен Доржиевич	50	30,5	1514
ЗЭДЫН АЙМАГ			
Ленинэй нэр. колхоз			
Таракановский Сергей Федорович	50	28,4	1420

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта)

УЛААН-ҮДЫН ГОРОДСКОЙ ПАРТИЙНА XXXIII КОНФЕРЕНЦИИН ҺУНГАҺАН ГОРКОМ

ГОРКОМОЙ ГЭШҮҮД

Антакшинова И. А.
Антонова Л. В.
Ангапов С. В.
Аржанов В. И.
Авдохина М. Г.
Богинский М. М.
Боянова В. Р.
Бурлов П. Н.
Батудаев И. А.
Басаев Г. Д.
Буркин Т. З.
Бизюкин Н. И.
Бирюков В. Г.
Бугай И. Д.
Барьядаев К. Л.
Бобрик И. Ф.
Вовк В. Н.
Володина К. Г.
Варфоломеева Е. И.
Гергесов А. К.
Дондубон М. Ц.
Енина Г. А.
Жалсабон Д-Д. Ж.
Жанчипова И. В.
Завгородняя М. Ф.
Зосин А. А.
Заболотский Ф. К.
Затеев В. И.
Захаров Б. Г.
Исаев С. И.
Имеев А. И.
Иванов А. Н.
Исаков В. С.
Крылов Г. И.
Королев А. И.
Калашников И. К.
Котланин И. П.
Курочкин Е. Г.
Кочетов Д. В.
Корягина Е. Н.
Лесовой И. И.
Лоскутов Н. Н.
Личанхо В. П.
Лубсанов Д. Д.
Матвеев В. Д.
Михайлов Н. П.
Мурчин М. Т.
Модогоев А. У.
Миханьков Н. И.
Маслов А. В.
Миронова Г. П.
Нихланов М. М.
Ни К. С.
Новиков И. Ф.
Николаева Г. А.
Овчинников Д. А.
Перов К. П.
Петров И. Л.
Плюснин А. М.
Ринчино Д-Ц.
Сидорин А. А.
Соловьева Л. В.
Санжиева Т. Н.
Сергеев Г. М.
Сахьянов В. А.
Сыренов А. С.
Серебряков С. М.
Семченко Г. М.
Сушко А. А.
Сытов П. С.
Сергеев В. А.
Сидоркин Н. Н.
Томин П. Ф.
Тугутова М. А.
Хахалов А. У.
Хабалов С. М.
Халанова Е. Л.
Царамов С. П.
Чукаев А. Д.
Ченкиров Ф. И.
Шиганов В. И.
Эрдынеев Д. Д.
Ямпилов Б-Д. Б.

ГЭШҮҮНДЭ КАНДИДАДУУД

Бутуханов Д. Б.
Гусятинский Ф. Е.
Долбеев Ф. Е.
Дмитриев С. С.
Давыдов Л. Д.
Логинкин К. В.
Никифоров С. Е.
Паршин П. А.
Перелыгин Ф. Т.
Рубцов А. И.
Рубцов В. А.
Семенова Т. К.
Туликов В. П.
Татарников А. Н.
Терещенко М. Т.
Фомина З. В.
Филиппова К. И.
Шадонов М. Н.
Шалаев В. А.
Шагдуров Д. Б.
Яхунаев Д. Ш.

Городской партийна XXXIII конференциин һунгаһан шалгалтын комисси

Астахов И. А.
Безносов В. И.
Борисов Ф. С.
Бурлаков С. Ф.
Булыгин Л. П.
Вязинский А. А.
Ерчева А. А.
Крылова Г. Н.
Михайлова М. Е.
Тептюкова А. М.
Тарасов Д. С.
Фишева П. В.
Шумилов Г. П.

ҮҮРГЭ, НҮЛӨӨЕНЬ ҮРГЭДХЭХЭ

КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр В. Г. БИРЮКОВОЙ тоосоото элидхэлһээ

— Нүхэд! Тоосоото үедэ Коммунис партиин, бүхы совет арадай ажабайдалда угаа ехэ удха шанартай хубилалтанууд болоо. Партиин ЦК-гай октябриин Пленумһээ хойшо оронoй политическэ, ниитын, экономическа ажабайдалые хүтэлбэрилхэ талаар түхэл маягынь нарижуулһан нилээд горитой хүдэлмэри партимнай бэелүүлээ,—гэжэ нүхэр **Бирюков** элидхэлээ эхилнэ.

Мартын, сентябриин Пленумүүд дээрэ промышленностиин, хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай хүгжөөлгые түргэдхэхэ экономическа удха шанартай хэмжээнүүдые партимнай ЦК зохёон тодорхойлоо.

Долоон жэлэй туршада Улаан-Үдын ажалшадай городской партийна организациин хүтэлбэри доро туйлаһан амжалтанууд тухай тодорхойгоор тогтоно. Долоон жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ, валовой продукциин хэмжээн хоёр дахин ехэ болоо. Россин 30 миллиардда оруулхаар 44 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдөө. Долоон жэл соо 360 мянган дүрбэлжэн метр хэмжээтэй байрын гэрнүүд, һургуулиин 15 байшан бодхоогдоо. Үхибүүдэй эмхи зургаануудай тоо хоёр дахин олошороо. Эд бараанай эрьелтэ 70 процентээр дээшэлээ.

Тоосоото үедэ КПСС-эй горком хадаа партийна эхин организацинуудай, райкомуудай хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ зуураа, өөрынгөө гол анхаралые коммунистнуудай түрүү үүргые дээшэлүүлхэ, тэдэнэй харюусалгые шангадхаха, доторой арга боломжонуудые элирхэйлхэ хэрэгтэ зорюулба.

Локомотив-вагон заһабарилгын, «Электромашина», «Теплоприбор», судно-заһабарилгын заводуудай, нарин сэмбын фабрикын, мяха-консервын комбинадай, нэгэдэхи автоажахын коллективүүд город соогоо һайнаар хүдэлжэ гараа. Мүнөө үедэ хотын 50 гара мянган ажалшад коммунис ажалай түлөө мүрысөөндэ хабаадана. Тиихэдэ үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ, уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ олониитын хабаадалга улам үргэднэ. Экономическа шэнжэлэлгын 92 бюро, нормо зохёолгын 66 бюро, творческо 84 бригада ниитын ехэ хэрэг бүтээжэ байдаг.

Экономическа хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ райкомуудай, парторганизацинуудай анхарал хандуулха зорилгоор горком горитой хэмжээнүүдые бэелүүлээ. «Электромашина» заводойхид гарзагүйгөөр хүдэлхэ гэһэн үүсхэл гаргаа һэн. Арадай ажахые эрхилэлгые эрдэм наукын үндэһэ һуури дээрэ табиха гэһэн эрилтын ёһоор мүн лэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ захалаа. Энэ талаар городской технико-экономическа конференци үнгэргэгдөө һэн. Технологи нарижуулха, үйлэдбэриин культурые дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха гэһэн мүрысөө «Теплоприбор» заводой коллектив үүсхээ, өөһэдөө энэ талаар хоёр жэлэй түсэб хараалаа.

Гэбэшье промышленна үйлэдбэри дээрэ дутагдалнууд олон, түхеэрэлгэнүүд муугаар ашаглагдана, үйлэдбэриин фонд хүсэд дүүрэн хэрэглэгдэнэгүй. Хирпиисын завод, һүнэй комбинат, «Буржелезобетон» нэгэдэлэй 4-дэхи филиал болон бусадай зохёоһон эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулганууд дүүргэгдээгүй байха юм. Олон предприятинууд дээрэ халаан хоорондын зогсолго ехэ, һарын, кварталай, жэлэй һүүлдэ шангалга болоно, хэмһээ үлүү сагта хүдэлмэришэдые хүдэлгэнэ.

Эдэ дутагдалнуудай ушар шалтагаанинь хадаа гээгдэжэ ябаһан предприятинууд дээрэ партиин райкомууд эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулһанһаань дулдыдана. Партийна организацинууд хүтэлбэрилэгшэдэй, коммунистнуудай харюусалгые дээшэлүүлжэ шаданагүй гэжэ элидхэлшэ тайлбарилна.

Саашань үгэеэ үргэлжэлүүлхэдээ элидхэлшэ городой барилгын эмхи зургаануудай хүдэлмэри дээрэ тогтобо. Барилга-хабсаралгын үнгэрһэн жэлэй түсэб 101,5 процент дүүргэгдээ. Шанарынь һураггүй һайжараа. Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поезд гэжэ коллективэй һайн амжалта тушаа онсолон хэлэбэ. Эндэ ажахын тоосоон үргэнөөр дэлгэрэнхэй, бригадануудта техническэ һуралсал эмхидхэгдэнэ.

Гэбэшье үйлэдбэриин гол фондиуудые ашаглалгада үгэлгэ барилгадахи шухала показатель болоно. Тиимэһээ зарим ехэ барилганууд саг соогоо дүүрээгүй байһан тушаа тогтобо, тэндэ ушардаг дутуу дунданууды элирхэйлбэ.

Удаань промышленна предприятинуудай, барилгануудай партийна организацинуудай зорилго тухай нилээд тогтоо.

Тоосоото элидхэлэйнгээ горитойхон хубиие соёл сурталай асуудалда зорюулаа. Политическэ һуралсал, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие яажа хүтэлбэрилдэг тухайгаа Октябрьска, Советскэ райкомууд горкомой бюро дээрэ тоосоһон байна. Тоосоото үедэ коммунистнуудые, бүхы ажалшадые үзэл сурталай мэдэрэлээр хүдэржүүлхэ талаар горитой юумэн хэгдээ. 1965-66 онуудай һуралсалай жэлдэ политическэ һургуули, кружогуудые зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ анхарал онсо хандуулагдаа. Һуралсалаа һайнаар, политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэжэ байдаг пропагандистнуудай нэрэ алдарые элидхэлшэ дурдана. Тиигэбэшье партийна һуралсалые эмхи гуримгүйгөөр ябуулжа байһан партийна организацинууд баһал эндэ тэндэ бии байһыень шүүмжэлнэ.

Саашань марксизм-ленинизмын үдэшын университет, арадай университедүүдэй хүдэлмэри тухай, лекционно пропагандын ямараар табигдаһан тушаа тогтоно. Лекционно пропаганда эрхилэлгэдэ олонхи эрдэмтэд эдэбхитэйгээр оролсоно. Тиихын хажуугаар зарим мэдээжэ эрдэмэй докторнууд, эрдэмэй кандидадууд һанаһанда хүрэжэ энэ шухала ниитын хүдэлмэридэ хабааданагүй.

Тоосоото үедэ партиин городской комитет ниитэ-политическэ хүдэлмэри саашадань һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа нилээд табяа. Горкомой бюро дээрэ энэ асуудал нэгэнтэ бэшэ зүбшэн хэлсэгдээ, партийна эхин организацинуудай секретарьнарай семинар болон зүблөөнүүд үнгэргэгдэһэн, эрхим агитаторнуудай дүй дүршэл согсологдоһон байха юм. Мүнөө үедэ город дотор 400 шахуу агитколлективүүд, долоо мянгаад агитаторнууд хүдэлнэ. Ажалшадай ажаһуудаг газарнуудаар ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ анхарал хандуулагдана.

Зүгөөр предприяти болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы зарим тушаалтад политическэ хүдэлмэридэ муугаар хандадаг. Энэ талаар хирпиисын заводой, хилээмэнэй 6-дахи заводой, шэлэй заводой, мяха-консервын комбинадай, торпищеторгын, столовонуудай трестын дарганар бүришье энэ хүдэлмэриие тоодоггүй гэжэ элидхэлшэ элирхэйлнэ.

Уран зохёолшодой, уран зураашадай, артистнуудай, композиторнуудай творческо ажал хэрэг тушаа тогтоно. Тэдэнэй һайн талыень магтаха зуураа, дутуу дунданууднень тодорхойлон харуулна. Энээнтэй хамта уран һайханай коллективүүдэй ажал тухай, клубуудай байдал тухай мүн анхарба.

— Һургуулинуудай, тусхай дунда ба дээдэ һургуулинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха зорилгоор партиин горком тоосоото үедэ олон хэмжээнүүдые абаһан байна. Пропаганда ба агитациин таһагай дэргэдэ һургуулиин штатнабэшэ таһаг байгуулагданхай. Һургуулиин директорнүүдэй, партийна организацинуудай секретарьнуудай саг үргэлжын семинар хоёрдохи жэлээ горкомой дэргэдэ хүдэлжэ байдаг,—гэжэ нүхэр Бирюков элидхэнэ.

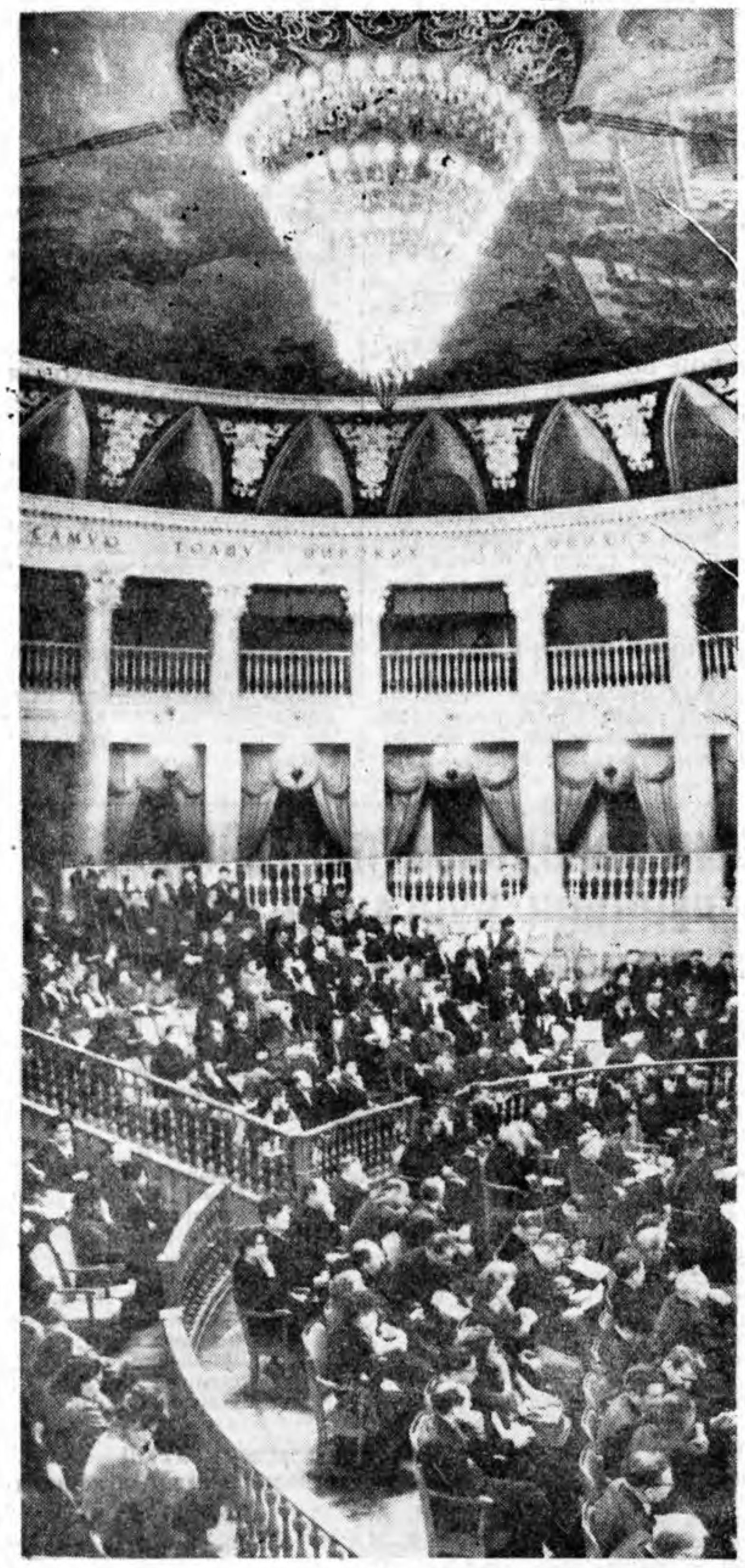
Гэбэшье һургуулинуудай хүдэлмэридэ горитойхон дутагдалнууд бии байһаар. Һуралсалай шанар үшөөл бирагүй, хоёрдохи жэлээ нэгэ класстаа үлэһэн һурагшадай тоо олон. Залуушуулай үдэшын, халаанай һургуулинууд баһал дутагдалтай. Институдууд болон зарим техникумүүдэй һуралсалай хэмжээн доогуур. Улас түрын эрдэм шудалалгада анхаралаа онсо шангаар хандуулха шухала тушаа элидхэлшэ тогтобо.

Соёл сурталай хүдэлмэриин муугаар эмхидхэгдэһэндэ, нэн түрүүлэн, КПСС-эй горкомой пропаганда ба агитациин таһаг зэмэтэй. Тэрэ таһаг эрилтэ багатайгаар хүдэлнэ. Ажалшадые, илангаяа залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие дээдэ хэмжээндэ табихын түлөө эмхидхэлэй хүдэлмэриие аша үрэтэйгөөр эмхидхэжэ шаданагүй.

Элидхэлэйнгээ түгэсхэлые элидхэлшэ партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэридэ зорюулба. Кадрнуудые шэлэн абалга, зүбөөр хубаарилга ба хүмүүжүүлгэ, партийна организацинуудай секретарьнуудай дунда хүдэлмэри ябуулга, тэдэниие һургалга хадаа горкомой гол шухала хэрэг болоно. Энэ хүдэлмэри дээрэ хубилалта бии.

Партийна хүдэлмэриин онол арга, маяг түхэлые нарижуулан һайжаруулха, партийна эхин организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ, тэдэниие дайшалхы хүсэн болгохын түлөө юу хэһэн, саашадаа ямар хэмжээ бэелүүлхэ байһан тушаагаа тодорхойгоор делегадуудта элидхэлшэ хөөрэнэ.

— Партиин үүргын хэмжээлшэгүйгөөр үргэдэжэ, ургажа байһан үе сагта КПСС-эй горкомой, райкомуудай, партийна эхин организацинуудай гол зорилгонь юуб гэхэдэ, саашадаа партийна ажабайдалай хуули ёһые нарин нягтаар сахиха, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгые үргэнөөр ябуулха, партийна кадрнуудые һайнаар хүмүүжүүлхэ, һургаха шухала болоно. Партийна жаяг заршам улам бэхижүүлхэ, коммунист бүхэндэ Уставай эрилтые эрхимээр бэелүүлхэ зорилго табигдана, — гэжэ нүхэр Бирюков элидхэлэйнгээ эсэстэ тэмдэглэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: городской партийна конференциин зал.
А. ИСТОМИНОЙ фото.

ЭЛИДХЭЛ ТУШАА ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

ТОДО ҺОНОРООР, УЯН МЭРГЭНЭЭР ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ

Тоосоото үе соо республикын ниислэлэй партийна организациин ажабайдалда ехэхэн хубилалта болобо. КПСС-эй ЦК-гай октябриин, ноябриин, тэрэшэлэн мартын, сентябриин Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, партиин горком болон райкомууд партийна хүтэлбэрилгые һайжаруулха, эхин организацинуудай нүлөө, коммунистнуудай үүргэ дээшэлүүлхэ талаар яһала ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Тиигэбэшье партийна хүтэлбэрилгые үшөөл тодо һонор, тодорхой мэргэн болгохо, онол арга, методынь улам нарижуулха шухала байһанда үгэ хэлэһэн делегадууд анхаралаа хандуулба.

Элидхэлэй һүүлээр нэн түрүүлэн КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Сыренов** үгэ абана. Долоон жэлэй турша соо районой промышленна предприятинуудай туйлаһан амжалта тухай, партиин XXIII съездые ажалай эрхим бэлэгээр угтахын түлөө социалис мүрысөөнэй улам эршэдэжэ байһан тухай мэдээсэнэ. Тиихэ зуураа:

— Зүгөөр манай ажал ябуулгада дутуу дунданууд үшөөл олон. Зарим предприятинууд түсэбөө дүүргэнэгүй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эрхилэгдэнэ. Дутуу дундануудаа зайсуулха гээшэ манай урдахи шухала зорилго мүн гэжэ мэдэрнэбди. Партиин горкомшье һайнаар хүтэлбэрилдэг болоо. Тиигэбэшье тэрэнэй хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон байһаар,—гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Саашань үгэеэ үргэлжэлүүлхэ зуураа, нүхэр Сыренов партиин горком хадаа ажахын органуудай эрхилхэ хэрэгүүдтэ оролсоно гэжэ шүүмжэлээ. Ажахын асуудалнуудые шиидхэлгээр али олон зүблөө, суглаа зарлана. Харин тиихэдэ партиин горкомой пленум, бюрогой заседани Уставаар тодорхойлогдоһон болзор соогоо зарлагданагүй. Бюрошье заримдаа ёһын тэдысэ, үсөөн гэшүүдэй хабаадалгатайгаар хэгдэдэг. Партийна эдэбхитэдэй һуралсал мүн лэ хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ. Бусад область, республикануудай партийна организацинуудта нэбтэрүүлэгдэһэн онол арга, дүй дүршэлые халан абаха хэрэгтэ анхарал табигданагүй.

Октябрьска районой промышленностиин бүтээһэн продукци долоон жэлэй хугасаада 1,9 дахин ургаба. Россин 30 миллиардын жасада оруулан, эндэхи предприятинууд 26 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн бүтээбэ. Барилгашадайшье ажал хэрэгэй һайн байһан тушаа КПСС-эй Октябрьска райкомой секретарь нүхэр **Матвеев** тогтобо.

— Гэхэтэй хамта партиин горкомой хүдэлмэридэхи дутагдалнууд тушаа хэдэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэхэ хүсэлэнтэйб. Горком хадаа райкомууд хоорондын хүдэлмэриие холбоо харилсаатайгаар тааруулан хүтэлбэрилнэгүй. Илангаяа тэрэнэй таһагууд райкомуудай таһагуудтай ёһото барисаагүй байдаг. Һарын дүн гаргаха болоходоол тэдэнтэй хөөрэлдэдэг гэхэдэ алдуу болохогүй. Гадна горком элдэб олон хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэдэг. Тиихэдээ заатал һаа райкомой секретарьнарые хабаадуулдаг. Заримдаа маанадай хабаадалгүйгөөр бүтэшэхөөр юумэндэ дуудадаг. Ингэжэ хайран сагаа һамшадаг гээшэбди,—гэжэ нүхэр Матвеев шүүмжэлээ.

КПСС-эй горком партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай семинар һалбари баримталан үнгэргэхэ тухай һайн шиидхэбэри абаа һэн. Нёдондо жэлэй эхиндэ барилгын эмхинүүдэй парторганизацинуудай секретарьнарай семинар эмхидхээ, тиигээд лэ удангүй мартажархёо. Партийна бүлэгүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй һуралсалшье баһал иимэрхүү. Абаһан шиидхэбэринүүдээ хинан шалгадаггүй, тэрэнээ дүүргэхын хойноһоо оролдодоггүй дээрэһээ иимэ юумэн тохёолдоно ха юм гэһэн ажаглалта үгэ хэлэгшэ хэбэ.

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжые хангалга хадаа арадай ажахыдахи бэеэ даанги һалбари болобо. Энэ министерствын мэдэлэй предприятинууд манай Улаан-Үдэдэ нилээд олон. Зүгөөр тэдэнэй хүдэлмэридэ горитой дутагдалнууд бии. Городой предприятинууд 1965 оной үйлэдбэриин түсэбые дүүргэжэ шадаагүй, 70 мянган түхэригэй продукци гүрэндөө дутуу үгэһэн байна гэжэ республикын хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжые хангалгын министр нүхэр **Еремин** хэлэнэ.

— Иимэ дутагдал юун дээрэһээ үзэгдэнэб гэхэдэ, манай предприятинуудта ажалай эмхидхэл хангалтагүй, партийна, профсоюзна болон комсомолой организацинуудай эмхидхэхы, ударидахы үүргэнь һуладана. Партийна организацинууд тон жэжэхэнүүд, коммунистнууд үсөөн. Тиимэһээ партийна нүлөө багадана гэхэдэ буруу юумэнь үгы. Энэ ушар юу гэршэлнэб гээд асуубал, партиин горком, райкомууд багахан партийна организацинуудай хүдэлмэри тушаа анхаралаа һулаар табина. Тэдэнэй ажал ябуулгаар һонирхоногүй, тодорхойгоор, үдэр бүри хүтэлбэрилнэгүй гэжэ сэхэ хэлэлтэй,—гээд нүхэр Еремин шүүмжэлнэ.

Эхин организацинуудай секретарьнараар зарим ушарта партийна хүдэлмэриин онол метод, арга дүршэлые мэдэхэгүй, үүсхэлгүй. Шэнэ юумэнэй түлөө оролдодоггүй коммунистнууд һунгагдаһан байха юм. Гадна хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжые хангаха предприятинуудай байдал тушаа советскэ органуудай, партийна эхин организацинуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ шухала байһан тухайда нүхэр Еремин анхаралаа онсо хандуулба.

Соведүүдэй ажал ябуулгые городой партийна органууд хэр зэргээр хүтэлбэрилдэг, ямар туһаламжа үзүүлдэг байһан тухай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **Хабалов** өөрынгөө үгые зорюулба.

— Партиин горком, тэрэшэлэн райкомууд заримдаа жэжэ бутархай хэрэг шиидхэлгээр, ажахын органуудай хэхэ юумэнүүдые эмхидхэлгээр һамаарна, райсоведэй үүргые дээшэлүүлхые оролдоногүй. Тэрэнэй шиидхэһэн зарим асуудалнуудые горкомой буруутуулжархидагшье баримта бии. Ажахын органуудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ талаар партийна организацинууд үүргэеэ шангадхаха зэргэтэй байгаа,—гэжэ нүхэр Хабалов тэмдэглэнэ.

Районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй таһагуудые, городской архитектурые мэргэжэл түгэс кадрнуудаар бэхижүүлхэ талаар мүртэй хэмжээн горкомой зүгһөө абтанагүй. Энээнһээ боложо, городой ажахы эрхилхэ, ниислэлээ болбосон түхэлтэй болгохо талаар дутагдалнууд али олон гарана. Жэшээнь, городоо ногооруулхын түлөө али зэргын ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ гээшэб. Тиигэн гэхэдэ партийна зарим организацинууд энэ шухала хэрэгтэ тон хайхарамжагүйгөөр хандадаг байна.

Город шадарай хүдэлмэришэдэй посёлогуудые болбосон түхэлтэй болгохо, коммунальна болон культурна хангалгые һайжаруулха талаар горкомой зүгһөө оролдолгын хүсэд дүүрэн гаргагдадаггүй байһан тухайда Шэлэй заводой слесарь нүхэр **Иванов**, Железнодорожно районой партийна организациһаа делегат нүхэр **Федоров** гэгшэд тогтобо. Городой хажуу талаар түбхинэнхэй предприятинуудта партиин горкомой хүдэлмэрилэгшэд, илангаяа секретарьнууд оройдоо ябадаггүй шахуу.

Буряадай комплексно эрдэм шэнжэлэлгын институдай партийна организациин секретарь нүхэр **Пубаев** үгэ хэлэхэ зуураа, институдай эрдэмтэд городой ниитын ажабайдалда хэр зэргээр хабаадалсажа, ямараар хубитаяа оруулалсажа байһан тухай мэдээсэбэ.

— Саашадаа городской комитет манай институдай эрхэ байдалые хараада абажа, партийна даабари үгэдэг, ниислэлдэхи дүрбэн ехэ институдуудай ажал ябуулгые нэгэдхэн холбожо хүтэлбэрилдэг болог лэ,—гэжэ үгэ хэлэгшэ дурадхаа.

Партийна бүлэгүүдэй, пропагандистнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл согсологдоногүй, партийна организацинуудай секретарьнарай һуралсал КПСС-эй горком эмхидхэнэгүй гэжэ Улаан-Үдын локомотивна депогой цехэй партийна организациин секретарь нүхэр **Александров** үгэ хэлэхэдээ ажаглалта хэнэ.

АМЖАЛТААРАА ҺАНААГАА АМАРАЛТАГҮЙ

Ниислэлэй промышленна предприятинуудай, барилгын организацинуудай ажал хэрэг тушаа, тоосоото үедэ тэдэнэй туйлаһан амжалта, мүн дутуу дунданууд тушаа конференциин делегадууд онсо тогтобо.

— Манай конференци долоон жэлэй дүн гаргалгын, партиин XXIII съездэ бэлдэжэ байһан түүхэтэ үедэ боложо байна. Манай коллектив съездын хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абанхай, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байна,—гэжэ ЛВРЗ-гэй дизельнэ цехэй мастер нүхэр **Торонов** үгэеэ эхилнэ.

Үгэ хэлэгшэ өөрынгөө хүдэлдэг цехэй амжалта тухай тогтоно. Тиихэтээ хамта эрхим шанартай продукци бүтээхэ гэхэдэ һаад ушаруулдаг зүйлнүүдые элирүүлээ.

— Гэр барилгын комбинадай коллектив 1965 ондо яһала һайн амжалта туйлаа. Байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулха түсэб дүүргэгдээ һэн. Минии хүдэлдэг бригадынхид нормоёо 140—170 процент хүрэтэр дүүргэнэ,—гэжэ тус комбинадай комплексно бригадын бригадир нүхэр **Песков** элидхэнэ.

Бидэ түхэреэн жэл соо ходо һайнаар хүдэлхэ хүсэлэнтэйбди. Зүгөөр манда һаад тойбо татадаг юумэнүүд олон. Хирпиисын гү, али цементын үгыһөө боложо, тамхилалган ходо болоно. Зундаа цемент, алебастр дуталдадаг. Заримдаа газаа талынь ханануудые асараад, доторойнь хэрэгсэлээр хангадаггүй. Тиигэжэ байтараа кранаа абаад ябашаха. Тиихэдэнь хэгдээгүй юумэеэ гараараа хэжэ орохош. Үгышье һаа, субподрядчигууднай нобшоржо, баһа ехэ һаад ушаруулдаг гэжэ нүхэр Песков хөөрэнэ.

— Баригдаһан гэрые гүрэнэй комиссяар тушаан абалга ехэ удхатай шанартай хэрэг. Гүрэнэй комиссиин түрүүлэгшэ тушаажа абаха үедөө гай гани болодог, хэрэгтэ хэрэггүй юумэндэ хараал шэрээл үүсхэдэг. Нэгэ юумые хэдэн дахин хүүлдэг. Гэр бодхоожо байхада мнай ходо ябажа, дутуу дундануудымнай заажа үгэдэг һаань, һураггүй дээрэ һэн,—гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлнэ.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой парткомой секретариин орлогшо нүхэр **Тугутов** үгэ абажа, КПСС-эй ЦК-гай һүүлшын Пленумүүдэй партийна хүтэлбэридэ ямар зэргын ехэ удха түгэлдэр нүлөө үзүүлһэн тухайнь онсо тогтобо. Завод дээрэ партийна хүдэлмэри нилээд һайжараа, коммунистнууд түрүү зэргэдэ ябана, партийна эхин организацинуудай эмхидхэхы, хүмүүжүүлхы үүргэнь улам дээшэлнэ.

— Эдэ бүгэдын ашаар заводой коллектив ушардаг бэрхэшээлнүүдые дабан гараа. 1965 оной дүрбэдэхи квартал соо заводнай нэгэ жэгдээр хүдэлжэ шадаба. Жэлэй түсэб декабриин 10-да дүүргэгдээ, валовой, товарна продукци бүтээхэ, олзо оруулха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Ажалай бүтээсэ 1964 онойхитой сасуулбал, нилээд ургаа. Завод өөрынгөө фондын мүнгөөр 62 квартиратай байрын нэгэ гэр, 140 хүүгэдэй һууритай саадай байшан баряа,—гэжэ үгэ хэлэгшэ элидхэнэ.

Кадрнуудые һургаха, хүмүүжүүлхэ, экономическа хүдэлмэри һайжаруулха, гол фонднуудые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ, продукцияа шанартайгаар бүтээхэ, цехүүдые болбосон түхэлтэй, һаруул һайхан болгохо талаар заводой партийна организациин бэелүүлжэ байһан хэмжээнүүд тухай нүхэр Тугутов тодорхойгоор тогтоно.

«Буржелезобетон» нэгэдэлэй коллективэй хэрэг тухай тус заводой нэгэдэхи филиалай бетонщик нүхэр **Мелкозеров** хөөрэбэ. Тус коллектив үйлэдбэриингөө жэлэй даабариие декабриин 15-да дүүргэһэн, түсэбһөө гадуур 53 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн байна. КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ нэгэдэхи кварталай түсэбые табан хоногоор урид дүүргэхэ гэжэ тус коллектив шиидэнхэй. Хэһэн продукциинь үнэ сэн жэлһээ жэлдэ хямдарна.

— Гэхэтэй хамта манай предприятиин хүдэлмэридэ һаад ушаруулдаг юумэн олон. Нэн түрүүн манда түмэр замай һалаа хэрэгтэй. Энэ һалаа ганса манда хэрэгтэй бэшэ, мүн тэндэхи бусад предприятинуудта угаа шухала. Хоёрдохёор, манай Силикатный посёлок ургажа, үргэдэжэ байна: Эндэ 900 шахуу хүдэлмэришэд хүдэлнэ. Тиимэһээ столово хэрэгтэй болоо. Тэрэниие түбхинүүлхэ байра бии. Зүгөөр мүнгэн хэрэгтэй,—гэжэ эрилтэ үгэ хэлэгшэ табина.

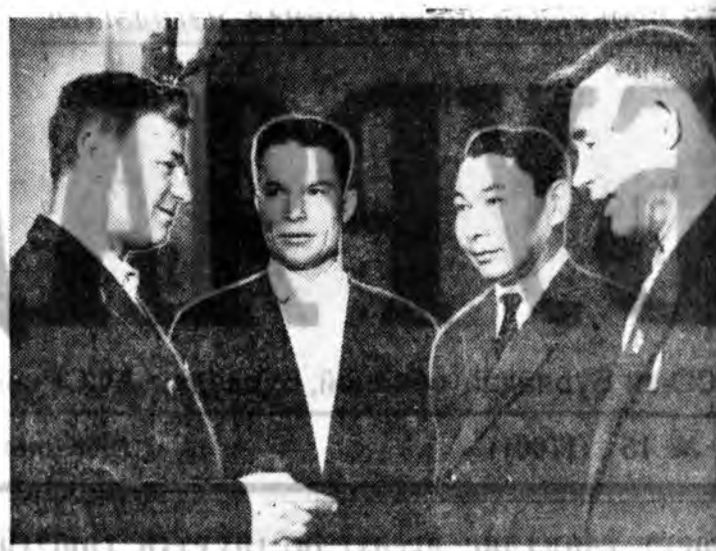
Буряадай барилгын управлениин начальнигай орлогшо нүхэр [...]канянц үгэ абаба. Найма мя[...] хүдэлмэрилэгшэдтэй ехэ кол[лек]тивэй хүдэлмэриин үрэ дү[...] конференцидэ энэ нүхэр элид[...] үгэбэ. Нёдондоной барилгын [...]бые тус коллектив 101,6 про[...] дүүргээ. Барилгын 7-дохи у[...]лени, гэр барилгын комб[инат,] «Бурятжелезобетон» нэгэдэл[...]наар хүдэлжэ гараа.

Тиигэбэшье ехэ ехэ барилга[...] тэдэнэй ээдэй гэмээр хүс[...] хүргэгдөөгүй. Барилга хүүлһэ[...]хи зургаанууд болон предпри[ятин]уудай харюусалга дээшэлү[...] зорилгоор партиин горком эр[...] һулаар табина гэжэ үгэ хэл[...] мэдүүлбэ.

— Саашадаа доторойнгоо [...] арга боломжонуудые хэрэг[...] барилгын газарта зохид эрхэ[...]дал тогтоохо, барилга бүхэндэ [...] халаанай хүдэлмэри эмхид[...] уялгатайбди. 1966 ондо бар[илга] хабсаралгын хүдэлмэриин [...]жээн 10 процентээр ургаха[...] мянган дүрбэлжэн метр талма[й] байрын гэрнүүдые ашаглал[гада] оруулха, бусад олон барилг[ануу]дые бодхоохоор шиидэнхэйбд[и,—] гэжэ нүхэр Восканянц элидх[...]

Мүнөө жэлдэ бодхоогдохоо[р ха]раалагдаһан зарим барилгану[удай] техническэ документаци мүнө[ө бо]лотороо бэлэн болоодүй байһа[н ту]хай үгэ хэлэгшэ һанаагаа зо[...]гёор мэдүүлбэ.

«Бурятэнергые» эрхилэгшэ[...] хэр **Бутин**, горпищеторгын д[ирек]тор нүхэр **Аржанов** үгэн[...] үйлэдбэридэ хабаатай асуудал[...]та зорюулба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын городской партийна XXXIII [кон]ференциин делегадууд: Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй капитальна ба[...]гын таһагай электромонтер И. Ф. Новиков, Буряадай бари[...] управлениин 3-дахи СМУ-гай шулуушан В. Г. Иванов, Улаан-Ү[дын] аэропортын ниидэлгын отрядай ахалагша инженер В. И. Ченк[...] Буркоопсоюзай автобазын шофёр А. М. Каргапольцев.

А. ИСТОМИНОЙ фо[то].

ЗАЛУУШУУЛЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭ—ПАРТИЙНА ХЭР[ЭГ]

Ургажа ябаа залуу үетэниие коммунис ёһоор, ажал хүдэлмэридэ абьяастай шуналтайгаар хүмүүжүүлгэ хадаа партийна организацинуудай урдаа хараха хэрэгынь. Ушар иимэһээ энэ асуудал тушаа конференци дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болоо. Энэ талаар ВЛКСМ-эй городской комитедэй секретарь нүхэр **Алексеевагай** хэлэһэн үгэ тон анхаралтайгаар шагнагдаба.

— Манай городой комсомолой организаци 24 мянган гэшүүдһээ бүридэнэ. Эгээ мүнөө городой комсомолшууд партиин XXIII, комсомолой XV съезднүүдые амжалта түгэсөөр угтахын түлөө ехэ тэмсэлдэ оролсонхой, габшагай хүсэтэйгөөр хүдэлжэ байна. Комсомол саг үеын үнгэрхэ тума хүндэтэй, залуушуулые бэедээ татанги ехэ хүсэн болоно. Тоосоото үе соо комсомолой зэргэдэ 5600 шахуу хүбүүд, басагад жагсаа бшуу. Комсомолой хүтэлбэрилхы органуудай, эхин организацинуудай кадрнууд улам бэхижэнэ. Комсомолойударидагшадай дунда дээдэ эрдэмтэй, коммунист алдартай нүхэд хэзээ хэзээнэйхиһээ олон болоо,—гэжэ нүхэр **Алексеева** үгэеэ эхилбэ.

Комсомолой хүдэлмэридэ партиин Октябрьска райком һайн туһаламжа үзүүлдэг. ВЛКСМ-эй райкомой хүдэлмэрилэгшэдтэй ходо уулзадаг, тэндээ нүхэрэй ёһоной. Үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөө үнгэргэдэг, һургаал заабари үгэдэг, саашанхи зорилгонуудынь тодо һонороор тодорхойлдог. Зүгөөр иимэ нүхэр ёһоной туһаламжа, анхарал хэшээл хаа хаанагүй үзүүлэгдэнэ гэхын аргагүй. Зарим парторганизацинууд комсомолдо анхаралаа ёһоор табидаггүй. Жэшээнь, «Сантехмонтаж» предприятиин комсомолой организациин хүдэлмэри гурбан жэлэй тоосоото үедэ хангалтагүй гэһэн сэгнэлтэ абаа. Нэгэдэхи СМУ-гай, шэлэй заводой комсомолой организацинууд муугаар хүдэлнэ. Харин тэдэнэрые коммунистнууд хүтэлбэрилдэг юм.

— Залуу коммунистнуудай хүдэлхэ газарынь комсомол ха юм. Тэдэнэй партида ороходонь комсомолой организаци рекомендаци үгэһэн байха. Теэд юундэшьеб, партида ороһон дары зарим нэгэн комсомолһоо огто таһаршана. Партийна организацинууд залуу коммунистнуудта даабари үгэхэдөө имагтал комсомолшууд, залуушуулай дунда хүдэлгэхые оролдохо байгаа, — гэжэ нүхэр Алексеева дурадхана.

Саашань нүхэр Алексеева комсомол багшанар тухай онсо тогтобо. Багша мэргэжэлтэй болоһон комсомолшууд ажаллажа эхилһээр лэ комсомол нэрээ мартажархидаг. Партийна организацинуу[д] ушарые ойёордоггүй, анхара[л] абадаггүй. Сэхынь хэлэхэдэ, [...]шын һургуулида заримдаа [...] гүйхэн лэ хүнүүд абтадаг [...] Тиимэ хүнүүд һурагшадые ко[мму]нис ёһоор хүмүүжүүлжэ ш[ада]аал гэһэн асуудал табина.

Республикын ниитын гури[м сахи]хиха министерствын парт[...] секретарь нүхэр **Петухов** го[...] захиргаанай органуудай хүд[элмэ]ри тушаа тогтохо зуураа, [...] ябадал хэгшэдэй тоо тиимэ[...]хэйгөөр үсөөрнэгүй, партийн[а ор]ганизацинууд ажалша зониие [хү]мүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа[...]гаар хандуулна гэжэ тэмдэ[глэнэ.] Хүн бүхэниие ямараар х[үмүү]жүүлнэб, тэрээгээрнь партийн[а ор]ганизациин хүдэлмэриие с[...] хэрэгтэй гэһэн эрилтэ нүхэр [Пету]хов табина.

— Хуулиин наһа гүйсөөгү[й] гашуулай дунда хүмүүжү[үлгын] хүдэлмэри һулаар табигда[на.] Тиимэһээ хүмүүжэл муутай [хү]бүүд ниитын газарта хулиган[...] үнгэрхэдөө, хулгай хэнэ, х[...] муухай ябадал һүйдхэнэ. Эн[э] таарамжагүй ушар хадаа һу[рагшад]инуудай, профессионально-т[ехни]ческэ училищинуудай пар[тийна] организацинуудай һанаа зобо[...] болоо,— гэжэ үгэ хэлэгшэ [...]жэлбэ.

Үгынгөө эсэстэ арадай [...]нануудай хүдэлмэри город[...] бирагүй байдалтай болоо[...]ниие һайжаруулха шухала [...] мэдүүлбэ.

Улаан-Үдын хүгжэмэй у[чили]щиин директор нүхэр **Дамба[ев]** [...]луу мэргэжэлтэдые б[...] асуудал дээрэ тогтобо. Энэ т[...] 30 жэлдэ оршожо байгаа хүг[жэмэй] дунда һургуули ехэхэн үүргэ[...] гэхэ уялгатай. Гэбэшье т[...] һуралсалай байшан таарам[жагүй] болонхой. Мүнөө долоон отд[елени]тэй энэ училищи оройдоо[л ...] штатна багшанартай. Харин [...] багшанарынь ондоо тээ хү[...] байгаад, эндэ заадаг. Багша[...] уриха гэхэдэ байра байхагүй.

— Октябрьска райондо х[үгжэ]мэй һургуули эмхидхээгүйдэ[...]гүй болоо. Энээн тушаа КП[СС-эй] горком, горгүйсэдком бодо[...] һаань, болохотой һэн ха,— [гэжэ] нүхэр Дамбаев дурадхана.

«Байгал» журналай редакт[орай ...]хэр **Бальбуров**, Зүүн-Сиб[ириин] технологическа институдай р[...] нүхэр **Фролов**, сэрэгэй ча[...] партийна организациһаа [...] нүхэр **Бондарец** гэгшэд хү[...] болон һуралсалай асуудал [...] тогтоһон байна.

Тоосоото элидхэлнүүдые з[...] хэлсэлгын эсэстэ КПСС-эй [гор]комой нэгэдэхи секретарь нүхэ[р Мо]догоев А. У. дэлгэрэнгы үгэ [хэл]бэ.

СОВЕТ-МОНГОЛ КОММЮНИКЕ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

МНРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, МНР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Т. Рагча, МНРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, экономическа харилсаанай талаар МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Д. Гомбожав, МНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Дугэрсүрэн, МНРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, МНР-эй Арадай Армиин хэрэгүүдэй министр генерал-полковник Ж. Лхагвасүрэн, МНРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, МНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Н. Лувсанчүлтэм гэгшэд байлсаа.

Коммюнике дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: үнэн зүрхэнэй, аха дүү ёһоной хани барисаанай, бэе бэеэ хүсэд ойлголсолгын оршон байдалда болоһон хэлсээнүүдэй үедэ хоёр оронуудта коммунизм, социализм байгуулгын, совет-монгол харилсаануудые саашадань хүгжөөлгын асуудалнуудаар, мүн уласхоорондын байдалай, дэлхэйн коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэхи байдалай тон шухала асуудалнуудаар хани нүхэдэй ёһоор һаналаа андалдаба. Зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар хоёр талынхидай нэгэн адли һаналтай, нэгэн адли үзэл бодолтой байһые тэдэ хэлсээнүүд гэршэлэн харуулба.

Хоёр талынхид тон хангалтатайгаар дахин иигэжэ тэмдэглэбэ: марксизм-ленинизмын, социалис интернационализмын бүрин тэгшэ эрхын гол ёһонуудые үндэһэ болгодог, бэе бэеын дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэһэн, бэе бэедээ үнэн сэхээр, аха дүү ёһоор туһалалсаха, нүхэдэй ёһоор бэе бэеэ дэмжэлсэхэ, али бүхы талаараа харилсан ажаллаха гэһэн гол ёһонуудые үндэһэ болгодог аха дүү ёһоной, хани халуун совет-монгол харилсаанууд амжалтатайгаар хүгжэжэ байна.

Экономическа болон научно-техническэ талаараа харилсан ажаллалгын һайн һайхан аша үрэтэй байһые тэмдэглээд, хоёр талынхид энэ харилсаагаа хоюулаашье, мүн олон гүрэнүүдтэйшье, жэшээнь, Экономическа талаар бэе бэедээ туһалалсалгын Соведэй хэмжээн дотор саашадань хүгжөөхөөр бэлэн байһанаа дахин гэршэлэн баталба.

1946 оной февралиин 27-до хани барисаан, бэе бэедээ туһалалсалга тухай баталагдаһан совет-монгол Договор, экономическа болон культурна талаараа харилсан ажаллаха тухай хэлсээн хадаа хоёр оронуудай хоорондохи аха дүү ёһоной, хани халуун харилсаа, али бүхы талаараа харилсан ажаллалга хүгжөөхэдэ гайхамшаг ехэ үүргэтэй байгаа гэжэ хоёр талынхид илангаяа хангалтатайгаар онсолон тэмдэглэбэ.

Договорой болон хэлсээнэй хүсэндөө байха болзоройнь 1966 ондо дүүрэхэ ябадалые хараадаа абажа, мүн эдэ документнүүд дотор соносхогдоһон уг зорилгонуудта, гол ёһонуудта үнэн сэхэ байдалаа дахин баталхые хүсэжэ, тэрэшэлэн али бүхы талаараа харилсан ажаллалгын олон жэлэй дүй дүршэлые үндэһэ болгожо, хоёр талынхид хани барисаан, харилсан ажаллалга, бэе бэедээ туһалалсалга тухай шэнэ Договор удаадахи хорин жэлэй болзорто баталба.

1965 оной апрелиин 19-дэ баталһан совет-монгол хамтын коммюнике дотор дэлхэй дээрэхи событинуудай ямараар хүгжэжэ байһан тухай сэгнэлтэ үгтөө һэн, тиин тэрэ сэгнэлтын бүримүһэн зүб байһаниинь гэршэлэгдэбэ гэжэ хоёр талынхид тэмдэглээ.

Дэлхэй дээрэхи байдал мүнөө иимэ байна: дэлхэйн социализмын оронууд бэхижэнэ, национально-сүлөөрэлгын тэмсэл улам шангадана, эб найрамдал тогтоон бэхижүүлхын түлөө тэмсэгшэдэй хүсэниинь бүри ехэ болоно, бэеэ даанхай, хүгжэн бадаржа байгаа шэнэ гүрэнүүдэй үүргэнь улам дээшэлнэ. Гэхэтэй хамта, империалис гүрэнүүд, эгээн түрүүн США, социальна талаараа дэлхэйн оронуудай шэнэ байдалтай болохо гэһэн хүсэл эрмэлзэлые али бүхы аргаар доромжолон болюулха гэжэ улам ехээр оролдоно, энэнь уласхоорондын байдалые муудуулна, дайн сэрэгэй аюулые ехэ болгоно гэжэ хоёр талынхид тэмдэглэбэ.

Вьетнам арадта эсэргүүгээр Холбоото Штадуудай хэжэ байгаа дээрмэдэлгын дайе Советскэ Союз, Монголой Арадай Республика тон ехээр зэбүүрхэн буруушаана. Юундэб гэхэдэ, энэ дайн болбол 1954 оной Женевын хэлсээе тон бүдүүлигээр эбдэнэ, Зүүн Урда Азиһаа гадна, мүн бүхы дэлхэй дээрэхишье амгалан байдалда айхабтар ехэ аюул тохёолдуулна.

Аха дүү социалис орон болохо Вьетнамай Демократическа Республикада империалис эзэмдэгшэдэй урдаһаа хэдэг тэмсэлдэнь саашадаашье шухала зэргын туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхээр бэлэн байһанаа хоёр талынхид гэршэлэн батална.

Лаос, Камбоджын хэрэгүүдтэ зэбсэгтэ ёһоор хамааралсажа, Зүүн Урда Ази дотор сэрэгэй ябуулгануудые үргэдхэхэ гэһэн США-гай һэдэлгэнүүдые хоёр талынхид эрид шууд буруушааба.

Индиин Премьер-Министр Пакистанай Президент хоёрой хоорондо һаяхан Ташкентдэ болоһон хэлсээнүүд, мүн Ташкентскэ Декларацие батлан абалга хадаа уласхоорондын имагта ехэ удха шанартай алхам мүн. Энэ ябуулга хадаа Азиин тэдэ хоёр ехэ гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае һайжаруулха, бодото һайн хүршэ ёһоной харилсаа тогтоохо хэрэгтэ зорюулагданхай гэжэ хоёр талынхид хангалтатайгаар тэмдэглэнэ.

Империализмда, колониализм ба неоколониализмда эсэргүү хараа шугамһаань Индонезиие хадуурруулха гэдэг хархис этэгээдүүдэй ба империалистнуудай һэдэлгэ гаргажа байһандань Советскэ Союз, МНР һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлжэ, мүн Индонезиин коммунист партиин урдаһаа хархис этэгээдүүдэй добтолго хэжэ байһые тон ехээр зэбүүрхэн буруушаана.

Хоёр талынхид болбол Тайваниие сүлөөлхын түлөө хитад арадай үнэн зүб тэмсэлые дэмжэжэ байһан тухайгаа дахин мэдүүлнэ, чанкайшистнуудай һүрэг дээрмэшэдые ООН-һоо намнаад, энэ организацида КНР-ые хуулита эрхыень ёһоор оруулха гэһэн эрилтэ дахин табина.

Хоёр талынхид хадаа Урда Корейһээ Америкын сэрэгүүдые дары түргөөр гаргаха гэһэн эрид шанга эрилтэ баһа табина, Корейе өөһэдөө корей арадай амгалан ёһоор нэгэдүүлхэ тушаа КНДР-эй правительствын программые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэ.

Советскэ Союз, Монголой Арадай Республика болбол 1965 оной декабриин 21-дэ КНДР-эй правительствын хэһэн мэдүүлгые бүримүһэн дэмжэнэд; Япон Урда Корей хоёрой хоорондо баталагдаһан договор тэрэ мэдүүлгэ соонь эрид шангаар буруушаагдаһан байна.

Гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй тухай, гүрэнүүдэй бэеэ даанхай байдалые, бүрин эрхые аршалан хамгаалха тухай Деклараци Советскэ правительствын үүсхэлээр ООН-ой Генеральна Ассамблейн XX сесси дээрэ баталагдаһан байгаа, тиин тэрэ Декларацие үнэн сэхээр сахиха ябадал мүнөөнэй эрхэ байдалда угаа ехэ удха шанартай байна гэжэ хоёр талынхид тоолоно.

Советскэ Союз, Монголой Арадай Республика хадаа алибаа маяг түхэлтэйгөөр үзэгдэдэг колониализмые ба неоколониализмые эрид шангаар буруушаана, өөһэдынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө, экономическэ болон политическэ талаараа бэеэ даанхай байдалаа туйлажа бэхижүүлхын түлөө, бүрин эрхэтэй байхын түлөө үнэн зүб тэмсэл хэгшэ Азиин, Африка болон Латиин Америкын бүхы оронуудые, арадуудые талархан дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэд.

Урда Родезиин бэеэ даанхай байдалтай гүрэн болоһон хэбэртэйгээр Ян Смитэй расистска һүрэг дээрмэшэдэй соносхоһон ябадалые, тиигэжэ тус ороной африканска хүн зоной национальна болон социальна дарлалтаһаа сүлөөрхэ гэдэг хуулита эрхэ бүдүүлигээр доромжолһон ябадалые хоёр талынхид буруушаана. Хуули буса энэ муухай ябуулгань империалистнуудай хорото түсэбэй нэгэн шухала хубинь мүн, империалистнууд хадаа Урда Африкын республика мэтын расистска холбоото гүрэнүүдэй үндэһөөр Урда Африкада колониальна гурим эмхидхэхэ түсэбтэй юм гэжэ хоёр талынхид нэгэн һаналтайгаар мэдүүлбэ.

Хоёр талынхидай һанамжын ёһоор, мүнөөнэй уласхоорондын оршон байдалда Азиин, Африка болон Америкын арадуудай һаналаа нэгэдэхэ хэрэг дэлхэйн империалистнуудта эсэргүү бүхы хүсэнүүдтэй хамтаран, эдэ арадуудай нягтаар жагсаха хэрэг хадаа колониализм ба неоколониализмые сүм усадхахын түлөө, бусад гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ империалистнуудай хамааралсан добтолхо ябадалда эсэргүү тэмсэлэй, эб найрамдалай болон хүгжэн мандалгын түлөө тэмсэлэй шухала зүйл болоно.

Дээрэ дурсагдаһан уг зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ Азиин, Африка болон Латиин Америкын арадуудай һаналаа нэгэдэлгын түрүүшын Конференци шухала шата мүн байгаа гэжэ Советскэ Союз, Монголой Арадай Республика тоолоно. Үргэн олон түлөөлэгшэдэй хабаадалсаһан энэ ехэ нииитэ хуралдаанай шиидхэбэриие бүримүһэн дэмжэжэ байһан тухайгаа мэдүүлнэ.

Советскэ Союз Монголой Арадай Республика хоёр иигэжэ тоолоно: Баруун Германиин зонхилхы бүлэгүүдэй ябуулдаг реваншизмын, милитаризмын политикань, тэдэнэй ядерна зэбсэгтэй болохо гэжэ ходо оролдодог һанаашалгань, Европын политическэ картые дахин хубилгаха гэдэг тэдэнэй эрилтэнь Европодо эб найрамдал, амгалан байдал тогтоохо хэрэгтэ айхабтар ехэ аюул тохёолдуулна гэжэ тоолоно. Баруун Германиин империализмын эгээн хархис, эгээн дайшалхы булагынь США-гай болон зарим баруун оронуудай бусад шунахай этэгээдүүдтэй холбоо барисаатайгаар уласхоорондын оршондо зонхилхы һуури эзэлхээ улам бүри үсэд нэтэрүүгээр оролдожо байна. Иимэ эрхэ байдалда илангаяа һэрэмжэтэй һэргэг байха зэргэтэй, шухала хэрэгтэй болоо һаань, эзэрхэг түримхэй добтолгые уридшалан болюулжа, социалис гүрэнүүдэй аюулгүй байдалые хангаха тушаа зохихо хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Советскэ Союз болон МНР хадаа немецүүдэй газар дээрэхи амгалан байдалай, социализмын түшэг тулгуури болгошо Германска Демократическа Республикые аха дүү ёһоор талархан дэмжэдэгээ мэдүүлнэ. Европодо аюулгүй байдал хангаха зорилгоор, Европодохи мүнөөнэй бодото байдалай үндэһөөр Германиин асуудалые амгалан ёһоор гуримшуулхын түлөө бодото хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ хоёр талынхид онсолон тэмдэглэбэ.

Коммюнике дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: буу зэбсэгээ бүгэдэ нииитээрээ бүрин хуряалга тухай хэлсээ баталха ябадалда, яаралтайгаар зэбсэгжэлгые хизаарлажа, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха хэрэгтэ зорюулагдаһан хүсэлэл оролдолгоёо саашадаашье үргэлжэлүүлхэ шухала гэжэ хоёр талынхид тоолоно.

Хоёр талынхид иигэжэ онсолон тэмдэглэбэ: США түрүүтэйгээр империалис гүрэнүүдэй эзэрхэг түримхэй шунахайралгын улам ехэ боложо байгаа мүнөөнэй эрхэ байдалда дэлхэйн империализмда харша, түрүү бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэлые, эрхэ сүлөөдэ дуратай бүгэдэ арадуудай, социализмын бүхы оронуудай нэгэдэлые бэхижүүлхэ гээшэ хэзээ хэзээнэйхиһээ шухала болоно.

Мүнөөнэй шатада дэлхэйн коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн доторхи байдал тухай һаналаа андалдан хөөрэлдэхэ зуураа энэ асуудалаар КПСС-эй болон МНРП-гэй үзэл һаналынь тон адли байна гэжэ хоёр делегаци сэдьхэл дүүрэнээр тэмдэглэбэ.

КПСС болон МНРП хадаа аха дүү бусад партинуудтай хамта дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ хабаадагшадай, хани барисаата социалис оронуудай бата нэгэдэлые, нягта жагсаалые бэхижүүлхын тула бии шадалаараа оролдоно гэжэ хоёр талынхид тэмдэглэбэ. Нииитэ тэмсэлдэнь нэгэдүүлдэг бүхы зүйлнүүд хадаа коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай хоорондо харилсаа тогтооходо гол шухала үндэһэ һуури болоно гэжэ үгэхэ ёһотой. Нэгэдэл туйлахада зайлашагүй шухала зүйл гэбэл, партинууд хоорондын харилсаанай ёһо гуримые үнэн сэхээр сахиха, партинуудай адли тэгшэ эрхэтэй байха, бусад партинуудай дотоодын хэрэгтэ хамааралсахагүй гэдэг гол ёһонуудые сэхэ шууд сахиха, уулзалга, зүбшэлгэнүүдые хэжэ, нүхэдэй ёһоор һаналаа андалдаха ябадал болоно.

Уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ бии болоһон бэрхэшээлнүүдые дабаха, хани барисаата социалис оронуудай нягта жагсаалые, бата нэгэдэлые бэхижүүлхэ хэрэгтэ мүн 1957 оной Деклараци дотор, 1960 оной Мэдүүлгэ дотор найруулагдаһан, аха дүү коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай хамтаараа зохёон табиһан зорилгонуудые хүсэндэнь хүргэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан оролдолгоёо саашадаашье үргэлжэлүүлхээр эрид шиидэнхэй байна гэжэ хоёр делегаци мэдүүлбэ.

Хоёр талынхид иигэжэ тоолоно: Монголой Арадай Республикада Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациин ерэжэ, совет-монгол шэнэ Договор баталһан ушар СССР МНР хоёрой аха дүүгэй хани барисаанай, бүхы талаараа харилсан ажаллалгын хэрэгые бүри саашадань хүгжөөхэ ябадалда шухала туһа нэмэри дахин болохо, хани барисаата социалис оронуудай нэгэдэлые бэхижүүлхэ, уласхоорондын оршондо социализмын эзэлдэг һууриие, мүн амгалан байдалые бэхижүүлхэ хэрэг улам батадхахада туһа болохо байна.

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Л. Брежнев, МНРП-гэй ЦК-гай нэгэдүгээр нарин бэшэгэй дарга, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал гэгшэд Коммюнике доро гараа табяа.

(ТАСС).

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

ДААЛГАГДАҺАН САБШАЛАН ДЭЭРЭҺЭЭ ЕХЭ УРГАСА АБАҺАН ЭДЭ ТҮРҮҮ МАЛШАДТА ТУС ТУСТАНЬ 20 ТҮХЭРИГ МҮНГЭН ШАН, «РСФСР-эй ХҮДӨӨ АЖАХЫН СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ЭРХИМЛЭГШЭ» ГЭҺЭН ЗНАЧОК БАРЮУЛХА:

	Сабшалангынь (гектараар)	Ургасань га бүриһөө (центнеэр)	Бүхыдөө абаһан үбһэнинь (центнеэр)
СЭЛЭНГЫН АЙМАГ			
Химнын совхоз			
Торчимаев Бадма Цыренович	12	29,1	350
ЗЭДЫН АЙМАГ			
Ториин совхоз			
Бекетов Феофан Егорович	25	25,5	637

ҮБҺЭ НОГООНОЙ ЭЛБЭГ БАЯН УРГАСА АБАҺАН ЭДЭ ЛУГОВОДУУДАЙ ЗВЕНОНУУДЫЕ ДААГШАД, ОНЬҺОЖОРУУЛАГДАҺАН ОТРЯДУУДАЙ БРИГАДИРНАР БОЛОН ЛУГОВОДУУДТА «БУРЯАДАЙ АССР-эй МАСТЕР-ЛУГОВОД» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО:

	Сабшалангынь (гектараар)	Ургасань га бүриһөө (центнеэр)	Бүхыдөө абаһан үбһэнинь (центнеэр)
ХЯАГТЫН АЙМАГ			
Хүдэриин совхоз			
Серебренников Павел Лазаревич	80	24,7	1976
Игумнов Демьян Захарович	62	26,1	1619
Чагдуров Базар Гармажапович	124	26,6	3280
Зурбанов Гомбожап Ринчинович	82	28	2296
Ранжуровай нэр. колхоз			
Галданов Базар Бадмацыренович	27	40,1	1090
«Дружба» колхоз			
Колодин Афанасий Васильевич	27	40,4	1091
БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГ			
XXI партсъездын нэр. колхоз			
Савельев Терентий Пестеревич	48	28,7	1359
Тюрюханов Иосиф Денисович	46	31	1426
«Рассвет» колхоз			
Титов Филат Афанасьевич	50	37	1850
Бэшүүрэй совхоз			
Ринчинов Бимба Ринчинович	60	16,5	1000
Калининай нэр. колхоз			
Пантелеев Яков Тимофеевич	129	14	1809
ПРИБАЙКАЛИИН АЙМАГ			
«Прибайкалец» колхоз			
Шергин Степан Васильевич	102	20	2040
«Путь к коммунизму» колхоз			
Малыгин Леонид Иванович	38	17	646
«Заветы Ильича» колхоз			
Баташов Иван Ефимович	85	20	1700
ЗАГАРАЙН АЙМАГ			
«Гигант» колхоз			
Шитин Иван Степанович	75	20	1500
ЗЭДЫН АЙМАГ			
Ленинэй нэр. колхоз			
Таракановский Сергей Федорович	50	28,4	1420
«Мир» колхоз			
Очиров Чагдур Цыренович	150	16,5	2475
XX партсъездын нэр. колхоз			
Шарин Владимир Макеевич	240	14,4	3465
Ториин совхоз			
Бекетов Феофан Егорович	25	25,5	637
СЭЛЭНГЫН АЙМАГ			
Тельманэй нэр. колхоз			
Балаганов Амгалан Ринчинович	255	13	3297
Ленинэй нэр. колхоз			
Цыренов Нагмит Цырендоржиевич	168	21,6	3632
Ефимов Александр Макарович	342	16,7	5724
Карл Марксын нэр. колхоз			
Тогоров Буда Рабданович	36	35	1263
Химнын совхоз			
Торчимаев Бадма Цыренович	12	29,1	350
Сэлэнгын совхоз			
Гусев Александр Михайлович	112	16,9	1893
Лозовой Петр Степанович	112	16,9	1893
ЗАХААМИНАЙ АЙМАГ			
«Родина колхоз			
Жамбалов Бадма Жамбалович	100	25	2500
УЛААН-Үдын АЙМАГ			
Ивалгын ОПХ			
Рупышев Николай Елизарович	212	17,7	3750
Гермышев Лаврентий Иванович	190	19,2	3650
Каратуев Василий Павлович	120	20,6	2467
Шелкунов Николай Григорьевич	53	30,5	1680
«Искра» колхоз			
Пашков Даниил Евсеевич	100	20	2000
Кравцов Самсон Маркелович	190	26,8	5100
Зайцев Павел Миронович	235	28,3	6600
Ивалгын ОПХ			
«Советская Россия» колхоз			
Рандин Иван Павлович	49	20,5	1007
«Улаан Оронго» колхоз			
Ринчинов Тогоши Танкирович	85	25	2100
Мангалов Нима Соктоевич	49	7	373
Зодбоев Эрдэни Базарович	53	7,5	404

ЗҮРХЭНЭЙ УРЯАЛ

Николай Михайлович Соскинов һургуулиин үүдэ сэлиһээр Аха нютагтаа үнинэй багша юм. Бургун Голой Шулуутай Талын эхин һургуулида үни удаан ажаллажа, олон тоото хүүгэдые эрдэмэй замда табижа байдаг. Багша Соскинов 26 жэлдэ һурагшадые һургана. Гансашье һургуули бэшэ, мүн ниитын хэрэгтэ Николай Михайлович саг үргэлжэ хубитаяа оруулалсажа ябадаг. Түрэл партиингаа түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ажалшадай дунда ойлгуулан нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ багшын үүргэ бага бэшэ. Нүхэр Соскинов һургуулиин ажабайдал хубилгаха хэрэгтэ ехэхэн оролдолго гаргажа, Шулуутай Талын эхин һургуулияа колхозой центр Хужар тосхондо нүүлгэжэ асарһан байха юм. Мүнөө тэндэнь үхибүүдэй байха интернат баригданхай, һургуулишье һайн газарта һууржан түбхинэнхэй. Зун бүхэндэ эндэ аймагай үхибүүдэй зунай лагерь байрладаг, үхибүүдэй амарха сэнгэхэдэ эндэнь һураггүй зохид таатай.

Мүнөө нүхэр Соскинов Балагтын эхин һургуулида хүдэлжэ байна. 26 жэлдэ үхибүүдые һургажа байбашье һаа, Николай Михайлович үшөөл сарюун солбон зандаа.

Зураг дээрэ: Н. М. Соскинов ээлжээтэ хэшээлдээ бэлдэжэ байна.

Д. ДУГАРОВ.
Авторай фото.

АКАДЕМИК С. П. КОРОЛЕВЫЕ МОСКВАГАЙХИД ҮДЭШЭБЭ

Совет элитэ ехэ эрдэмтэн, СССР-эй Наукануудай академиин Президиумэй гэшүүн, коммунист, Социалис Ажалай хоёр дахин Герой, Ленинэй шангай лауреат Сергей Павлович Королевые үдэшэхээ Москвагай хэдэн мянган хүн зон январиин 17-до Союзуудай байшангай колонно залда ерээ.

С. П. Королевой хуурсагтай бэе ногоон пальма, сэсэгүүдээр бүрхөөгдэһэн табсан дээрэ табяатай. Хрустальна люстранууд хара бүдөөр тойруулагдан бүрхөөгдэнхэй. Табсанай хажууда олон тоото веногууд табяатай. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Совминай үмэнэһөө асарагдаһан веногууд тэдээнэй дунда бии. Тэдэ веногуудай нэгэн дээрэ иигэжэ бэшээтэй: «Совет элитэ ехэ эрдэмтэн, Социалис Ажалай хоёр дахин Герой, Ленинэй шангай лауреат, академик Сергей Павлович Королевто».

СССР-эй Наукануудай академиһаа, научно-шэнжэлэлгын институтуудай, конструкторска бюронуудай, заводуудай, летчигууд-космонавтнуудай коллективүүдһээ веногууд асарганхай.

Наһа бараһан С. П. Королевые үдэшэхээ хүнүүд үдэрэй 12 часһаа зал соо орожо эхилээ. Траурна маршын аялганууд соностоно. Нийслэл хотын ажалшад зал соогуур ябажа гарана.

Хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ гүрэнэй комиссиин гэшүүд Л. В. Смирнов, М. В. Келдыш, Н. Г. Егорычев, С. А. Афанасьев, М. С. Смиртюков гэгшэд хүндэлэлэй харуулда жагсана.

Сергей Павловичтай сугтаа хүдэлһэн хүнүүдынь, нүхэдынь, совет элитэ эрдэмтэд, инженернүүд хуурсагай хажууда зогсобо. Космонавтнууд Ю. А. Гагарин, Г. С. Титов, А. Г. Николаев, П. Р. Попович, В. Ф. Быковский, В. В. Николаева-Терешкова, В. М. Комаров, Б. Б. Егоров, К. П. Феоктистов, П. И. Беляев, А. А. Леонов гэгшэд хүндэлэлэй харуулда жагсана.

Москвагай хүн зон, предприятинуудай, министерствэнүүдэй, научно-шэнжэлэлгын институдуудай делегацинууд эхи захагүй олоороо субан гараа.

Коммунис партиин, Совет правительствын хүтэлбэрилэгшэд совет элитэ ехэ эрдэмтэн С. П. Королевые үдэшэхээ ерэһэн байна. Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, К. Т. Мазуров, А. И. Микоян, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов, Ю. В. Андропов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков гэгшэд хуурсагай хажууда хүндэлэлэй харуулда жагсана.

Хахасалгын һүүлшын минутанууд. С. П. Королевой бэетэй хуурсагай дэргэдэ түрэлхидынь, дүтын нүхэдынь ерэнэ.

Шаналал гашуудалай аялганууд зэдэлнэ...

(ТАСС).

Советскэ Союзай делегацинууд МНР, ДРВ-гээр ябаһанаа бусаба

МОСКВА, январиин 17. (ТАСС). Тусхай хэрэгээр Монголой Арадай Республика ошоһон КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй СССР-эй партийно-правительственна делегаци мүнөөдэр Москвагаа бусажа ерээ.

Вьетнамай Демократическа Республика ошоһон КПСС-эй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. Н. Шелепин түрүүтэй Советскэ Союзай делегаци мүн энэ самолёдоор ерэлсээ.

А. Дзержинская наһа бараба

ВАРШАВА, январиин 17. (ТАСС). Ф. Э. Дзержинскиин эгэшэ 96-тайдаа наһа бараһан Альдона Дзержинская-Кояллович гэгшые Польшын Лодзь городой ажалшад мүнөөдэр һүүлшын замда үдэшэбэ. Энэ эхэнэр «булад хатуу Феликсэй» дүтын хани нүхэрынь, нэгэн нииитэ һанал бодолтониинь, социализм, коммунизмын илан мандахын түлөө Польшын арадай зол жаргалай түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэгшэ байһан юм.

ОРДЕНТО ЭХЭНЭРТЭЙ УУЛЗАЛГА

Улаан-Үдэ хотын 12-дохи дунда һургуулиин актова зал соо һурагшад олоороо сугларанхай. Тэдэнэй дунда улаахан табан хушуу зүүһэн октябрятанууд, улаан галстугуудаа толоруулһан пионернүүд, мүн комсомолшуудые харахаар. Энэ үдэшэлэн һургуулиин һурагшад республикымнай солото хүнүүдэй нэгэниинь болохо, Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэн, Социалис Ажалай Герой нүхэр Филипповатай уулзаба.

Клавдия Ивановнагай намдууханаар эхилһэн үгэнь саашадаа улам шанга, хонгёо болоно. Үгэнүүдэйнь гүнзэгы удха үхибүүдэй ухаан бодолдо нэбтэрэн ороно. Клавдия Ивановна мүнөө эдэ һурагшадта адли урдань баһал һургуулида һуралсаа. Теэд тэрэнэй һургуулида һурахада таа ондоо саг байгаа бэлэй. 1941 ондо долоодохиие эрхим һайнаар, Хүндэлэлэй грамотатайгаар дүүргээд, хэдэхэн үдэр үнгэрөөд байхадань, түрэл орондомнай Германиин хархис шолмос-фашистнууд добтолон орожо, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайн байлдаан эхилээ һэн. Тиихэдэ оройдоол арбан табатай боложо ябаһан бишыхан Клава Кабанскын аймагай Мостовая гэжэ тосхонһоо Улаан-Үдын мяханай консервын комбинадай ФЗУ-дэ һуралсахаар ерээ һэн.

— Басагамни һургуулида һайнаар һуралсажа, эрдэм номдо үсэд нэтэрүүгээр оролсожо, аха, эгэшэ нүхэдөө хүндэлжэ, хүүрээрнь, жэшээтэ журамтайгаар ябаарай,—гэжэ түрэл эжынь басаганайнгаа город ябаха дээрэ юрөөгөө һэн. Хүндэтэ эжынгээ энэ захяае Клавдия Ивановна мүнөөшье хүрэтэр, бэеэрээ эжы болобошье, оройдоо мартаагүй.

Клавдия Ивановнагай Таня гэжэ басаганиинь городой арбан хоёрдохи дунда һургуулида мүнөө һурадаг. Таня хирэ-хирэ болоод лэ—«эжы, ши энэ яларма һайхан Алтан одон медаль Ленинэй орден хоёрые юунэй түлөө, ямар амжалта туйлаһанайнгаа түлөө абаа хүмши, намда хөөрэжэ үгыш»,—гээд инаг зөөлэхэнөөр хандадаг. Түрэл басаганайнгаа һонирхоһон энэ асуудалда: — «Ажалай түлөө абаа хүм даа, басагамни, һургуулида һайнаар һуралсаад, хожом ажалдаа амжалта туйлаа һаа, үндэр дээдын нэрэ зэргэ —Социалис Ажалай Герой болож болохо ха юмши. Манай Совет орон дотор хэн ажалдаа гайхамшагта эрхим амжалта туйланаб, тиимэл хүнүүд Социалис Ажалай Геройнууд болодог байха юм»,—гэжэ Клавдия Ивановна тодорхойгоор, эхын инаг энхэрэлтэйгээр басагандаа хөөрэжэ үгэдэг. Заримдаа Танинь эжынгээ «Балта, Хадуур» гэжэ алтан одыень хурганuудаараа аалихаар үргэжэ, «Эжы, энэшни үнэхөөрөө хүндэ, сула алтан юумэ байна даа», «Одоол гоё байна даа», «һүни газаа хэрэ холо хүрэтэр толорон ялараха юм ааб»,—гэжэ байгаад элдэбын асуудалнуудые табижа һонирходог. Тэдэ имэшүү асуудалнуудые бусадшье хүбүүд, басагад асуудаг. Клавдия Ивановна бултандань дүүрэн гүйсэд харюу үгэхые оролдодог.

Тэрэ үдэшэлэн Улаан-Үдын 12-дохи һургуулиин актова зал соо суглараһан олон зуугаад һурагшадай дунда Филиппова Таня баһал байлсаба. Эжынгээ һургуулиингаа директортэй, багшанартай орожо ерэхэдэнь, Таня нэгэ бага гайхаһан хэбэртэй, эгээл саада углуулда бэеэ харуулангүй һуухые оролдобо. Танитай зэргэлээд һууһан хүбүүд, басагад аниршье гарангүй, тэрэнэй эжын тоб байса тодорхой, ойлгосотойгоор хөөрэхые захаһаань һүүлдэнь хүрэтэр шагнажа, ойлгожо абахые хүсэнэд.

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай колбасна заводой термическэ таһагай хүдэлмэришэн Клавдия Ивановна Филипповагай ажалай намтар залуушуулда ёһотой үльгэр жэшээ боложо үгэнэ. Юуб гэхэдэ, Клавдия Ивановна гансал мяха-консервын комбинат, колбасна заводто бэшэ, харин термическэ энэ цехтэ аяар хорин гурбан жэлэй туршада таһалгарягүй ажаллаһаар.

Нүхэр Филиппова 1941—1945 онуудай Эсэгэ Ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай шэрүүн шанга үедэ үдэр, һүниие илгангүй, халаанда хоёр—хоёр хахад нормо дүүргэдэг һэн. Жэшээлхэдэ, 1942 ондо арай гэжэ арбан зургаатай болоһон Клавдия ФЗУ дүүргэмсээрээ, термическэ цехтэ ажаллахаар ерэһэн. Колбасна заводой директор тэрэниие хүлһөөнь толгойдонь хүрэтэр шэнжэлжэ, шэртэжэ хараад:—«Ши, басагахан, биратай ажаллажа шадаха хүн гүш?—гэжэ асуухадань, Клава зүрхэ орон: «Та, директор, намда этигэгты, би хаба соогоо ажаллахаб»,—гээд, тоб байса харюусаа һэн. Залуу басаганай зоримгой харюуда баярлаһан директор: «Зай, һайнши даа, һайн лэ ажаллыш даа. Ядаха, тухашархадаа намда ходо ерэжэ, туһаламжа абажа байгаарай»—гэжэ Клавые ажалайнь замда оруулан, зоригжуулаа бэлэй.

һара жэлнүүд хойно хойноһоонь үнгэржэ, залуу бишыхан ябаһан Клава магтаалта хүдэлмэришэн болотороо ургаба. Тэрэнэй урдань ажаллахада хүнлэ, хүшэр байдаг ажал бүри хүнгэн, ургашатайгаар бүтэдэг болоно. Мяха-консервын комбинадай олон мянган хүдэлмэришэдэй баярай нииитэ суглаанууд дээрэ колбасна заводой термическэ таһагай хүдэлмэришэн Клавдия Филипповагай алдар солонь нэрлэгдэжэ, хододоо шахуу «Хүндэлэлэй самбарта» харуулагдадаг болобо. Комсомолой гэшүүн Филиппова Клава 1949 оной май һарада Коммунис партиин гэшүүндэ орожо, саашадаа улам эршэтэйгээр ажаллана. Халаанайнгаа даабариие эрхим һайн шанартайгаар дүүргэжэрхёод, сугтаа ажалладаг Степанида Яковлевна Асеева, Мария Николаевна Краснобаева, Антонина Ивановна Акишина болон бусад нүхэдтөө туһалалсажа байхыень колбасна заводой хүдэлмэришэд нэгэтэ бэшэ хаража, өөһэдтөө үльгэр жэшээ болгон абадаг һэн. Теэд энэ һайхан сэдьхэлэйнгээ ёһо гуримые Клавдия Ивановна мүнөөшье хүрэтэр үргэлжэлүүлһээр.

— Ажал гээшэ хүн бүхэниие бүри бага наһанһаань хүмүүжүүлэн хүгжөөдэг, ерээдүй тээшэ уряалан абаашадаг оншото хүсэн юм. Таанад, һургуулиин һурагшад, һургуулидаа номоо һайнаар үзэжэ, гартаа, газаа үйлсэдэ эрхим журамтайнууд ябагты. Мүнөөнһөө бэеэ гэрэлтэ һайхан коммунизмын үедэ ажаһуухаар, ажаллахаар бэлдэгты!—гэжэ Клавдия Ивановнагай тэрэ уулзалгын түгэсхэлдэ хэлэхэдэ, арбан хоёрдохи һунгуулиин актова зал соо һууһан олон зуугаад һурагшад нэрьесэ альга ташаа бэлэй.

Сугтаа нэгэ һургуулида һурадаг Таня басаганай түрэл эжы—манай ороной суута хүнүүдэй нэгэниинь болохо Социалис Ажалай Герой Клавдия Ивановна Филипповатай уулзажа хөөрэлдэһэнөө, «Балта, Хадуур» гэжэ алтан одыень гартаа барижа үзэһэнөө һургуулиин һурагшад үни удаан саг соо мартахагүй. Суута ажалай хүсэн хэтын хэтэдэ иигэжэ суурхан, тэнгэриин одэдтол яларан толорон байг лэ!

Д. ШАГДУРОВ.

ГЭЭҺЭН МҮНГЭН ЭЗЭНДЭЭ БУСААГДАБА

Нарһатын нэгэ магазинай наймаалагша Екатерина Рубцова салингаа абахаяа рыбкоопой конторо ошобо ха. Наймаалагша хүн ажалдаа яаража ябаһан байжашье болоо ааб даа. Худалдан абагшад тэрэниие хүлеэжэ байгаа.

Тэбдүүтэй ябаһан Рубцова абаһан 40 түхэригөө хаанаашье хэһэнээ мартажархиһан байгаа. Хожом болоһон хойно һанаад, сүүмхэеэ уудалба. Мүнгэн байхагүй. Халааһа хармаанаа нэгжэбэ. Үгыл гээд үгы. Хаана хэһэнээ һанажа ядаба. Худгайдаш ортоогүй, харгыдаш хаягүй ёһотойб гэжэ бодоошье һаа, һүлэр алмай байдагтаа өөрыгөө зэмэлэн гэмшээ. Сүхэрхэдөө хэндэшье хэлэнгүй дуугай ябаба.

Салингаа гээһэнэйнь удаа, хэзээни хойно магазин соо ороһон хүнүүд хөөрэлдэхэдөө олдоһон мүнгэ милициин таһагай младша лейтенант Владимир Доржиевич Дугаровта тушааһан тухай зугаа болобо ха. Тэрэниие һургуулиин багша Цыпилма Цыбиковна Цыренжапова олоһон байгаа.

Екатерина Рубцова гээһэн мүнгэеэ бусаан абахадаа, багша Цыпилма Цыбиковнагай сэхэ сэбэр, һайхан сэдьхэлтэй байһанайнь түлөө баясхалан хүргэбэ.

Н. ДАМБАЕВ.

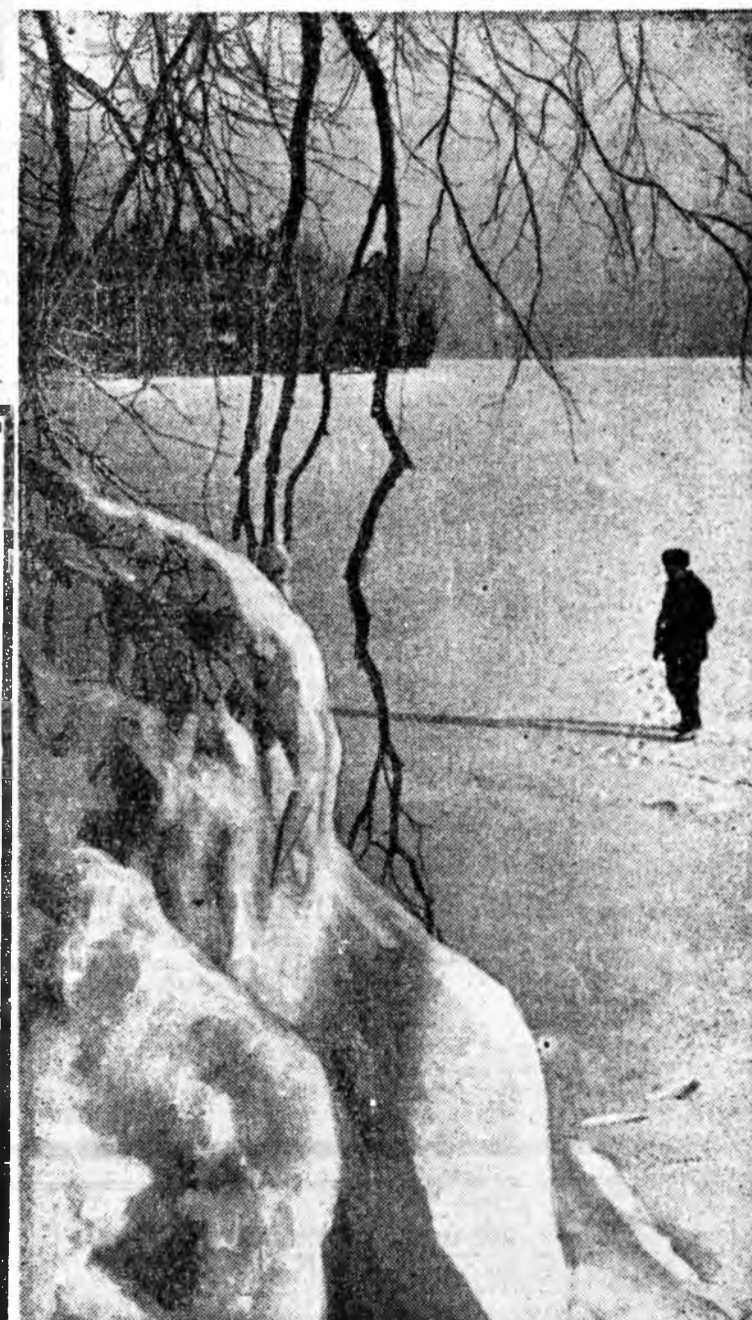
Ярууна.

ЭНЭЭНИИЕ УНШАА ҺЭН ГҮТ?

Арбаад мянган жэлэй саада тээ хүн оол бол нүүдэл ажаһуудалтай болоходоо, зэрлиг ан. шубуудые бэедээ дадхаажа, һургадаг болоһон байгаа. Тиихэдэ зэрлиг амитад бултадаа тиигэжэ хүнэй гарта бэлэхэнээр орожо үгэдэггүйнь мэдээжэ. Тэрэ үе сагай зэрлиг амитадай дундаһаа түрүүшынхеэ хүнэй гарта һураһан зүүн зүгэй гахай болоно. Энэ ехэ амитанай яһан манай Сэлэнгэ мүрэн шадархи элһэн сооһоо олдоһон байна. Гахайн уг гарбалынь бодон гахай болоно. Заримдаа гэрэй гахайһаа алаг эреэн поршоонхо гарадаг. Энэмнай ехэнхидээ бодон гахайн түрэдэг поршоонхын зүһэн болоно.

Ямаан. Урдань энээниие «үгытэй үнеэн» гэдэг байһан. Янгар ямаан урдань Кавказай, Дундада далайн эрьеэрхи хада уулануудта байрладаг һэн ха. Мүн тахяагай эхи захань Номгон далайн эрьеэр байрладаг зэрлиг тахяаһаа дэгжээгдэһэн түүхэтэй.

М. БАКУТИН,
биологиин эрдэмэй кандидат.

ҮБЭЛЭЙ БАЙГАЛ. Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН РАДИО

ЗАМБИ ТҮБИИН ЗҮГ ЗҮБХИС БҮХЭНҺӨӨ

ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН РАДИО

Фидель Кастро үгэ хэлээ

ГАВАНА. Кубын компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Премьер-Министр Фидель Кастро Азиин, Африкын, Латиин Америкын арадуудай һанал нэгэдхэхэ түрүүшын конференциин дүүрэлгэн дээрэ үгэ хэлэбэ. Тиихэдээ конференциин амжалтатайгар үнгэрһэн тухай тэмдэглээ. Энэ конференци — революционно хүсэнүүдэй агууехэ илалта болоно. Эндэ Африкын, Азиин ба Латиин Америкын арадуудай һанал нэгэдхэхэ эмхи байгуулагдаад, Гаванада байха хүтэлбэрилхы зургаанууд һунгагдаа.

Конференциин шиидхэбэриин ёһоор, Азиин, Африкын болон Латиин Америкын арадуудай һанал нэгэдхэхэ эмхиин гүйсэдхэхы секретариадай генеральна секретариин тушаалые Кубын түлөөлэгшэ дааха ёһотой болоо. Энэ тушаалда Османи Сьенфуэгос Кубын зүгһөө дэбжүүлэгдээ гэжэ Кастро мэдээсэбэ.

Премьер-Министр Азиин, Африкын ба Латиин Америкын арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэл тушаа тогтон хэлээд, эдэнэй заатагүй илаха, империалистнуудай булигдаха тухай тэмдэглэбэ.

Фидель Кастро мүнөө сагай сүлөөрэлгын, революционно хүдэлөөнэй ямараар хүгжэжэ байһые тодорхойгоор тайлбарилба.

Венгридэ салин хүлһэн, пенси болон бусад тэдхэмжэнүүд дээшэлүүлэгдэхэнь

БУДАПЕШТ. Февралиин 1-һээ салин хүлһэнэй, пенсиин нэмэхэеэ байһан тухай, мүн олзын налог хубилгаха тухай Венгриин профсоюзуудай соведэй президиумэй, Ажалай министерствын мэдээсэл тунхаглагдаа. Миллион үлүүтэй хүнэй салин хүлһэн, пенси нэмэхэнь. Тэрээнһээ гадна, хоёр гү, али олон үхибүүтэй бүлэгүүдтэ 850 миллион форинтын хэмжээтэй нэмэлтэ салин үгтэхөөр хараалагдана.

1966 оной февралиин 1-һээ 100 мянга шахуу багшанарай, элүүрые хамгаалгын, худалдаа наймаанай, транспортын 50 мянган хүдэлмэрилэгшэдэй, барилгашадай, уһан замшад болон промышленностиин бусад һалбаринуудта хүдэлмэридэг хүнүүдэй салин хүлһэн нэмэхэ байна.

ВНР-эй Министрнүүдэй Совет кооперативуудтахи ниитын страховани улам хүгжөөхэ тухай шиидхэбэри гаргаа.

Японой залуушуулай эрид ябуулга

ТОКИО. Японой залуушуулай социалис союзай байгуулагдаһаар табан жэлэй ойдо зорюулагдаһан митинг эндэ болобо. Энэнь «Япон-Урда Корейн договорые усадхаха!», «Вьетнамда эсэргүү США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгые буруушаанабди!», «Капиталис ёһоной нарижуулга үгы болог!» гэһэн лозунг доро үнгэрөө.

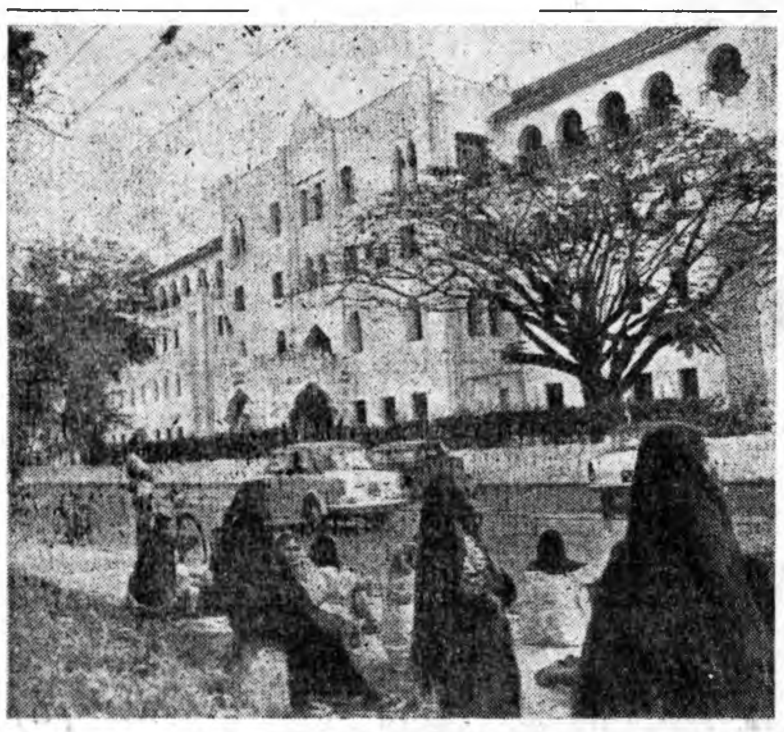
Японой залуушуул эмхидэл нэгэдэлээ улам бэхижүүлхэ, Японой ерээдүйн һайн байдалай түлөө, Азида, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал тогтоохын түлөө эрид шууд тэмсэхэ ёһотой гэжэ митинг дээрэ баталагдаһан хандалга доторнь хэлэгдэнэ.

Эрид буруушаал

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, һаяхан 7-дохи флодой корабльнууд дээрэ байратай, Урда Вьетнамда ба Тайландда баазануудтай американскэ реактивна истребительнүүд тагнуул хэхэ, хоро хүргэхэ зорилгоор ДРВ-гэй Куанг-Бинь, Ха-Тинь, Нге-Ан, Тхань-Хоа провинцинуудай агаарай дайда руу хэдэнтэ добтолон ороһон байна. Американскэ самолёдууд Тхань-Хоа провинциин баруун зүгтэхи тосхонуудай нэгэн дээгүүр ниидэн буудаһан, бомбонуудые хаяһан байна. Тэрээнһээ шалтагаалан хүнүүд үхөө, гэр байранууд һандаргагдаа.

Дайсад гээлтэ хоролтодо улам ехээр ороно

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ армиин сэрэгшэд январиин 8-һаа 14 хүрэтэр американскэ, австралийскэ, Шэнэ-Зеландиин ба Урда Вьетнамай хархис сэрэгүүдтэй дайлалдаха үедөө Зиадинь провинцида дайсанай 500 солдат болон офицернүүдые үгы хэһэн, американскэ 30 вертолёт ба самолёдуудые буудажа унагааһан байна гэжэ ВИА агентство мэдээсэбэ.

ЗАНЗИБАР хотодохи госпитальдо агууехэ Ленинэй нэрэ үгтэнхэй. Революциһаа хойшо энэ арал дээрэ ажаһуудаг улад зон түлөөһэгүй медицинскэ туһаламжа абадаг болоо.

ТАСС-ай фотохронико.

Нигеридэхи байдал

КОТОНУ, январиин 17. (ТАСС). Нигериһээ абтаһан һүүлэй мэдээнүүдһээ харахада, ороной ниислэл Лагос хотодохи байдал заһаржа байна. Городой хуули засаг генерал-майор Иронисиин толгойлдог армиин подразделенинүүдэй мэдэлдэ байһаар. Лагосой үйлсэ гудамжануудта амгалан болонхой, гэбэшье город хүдөө ородог бүхы харгынуудые сэрэгэйхид хинана.

Генерал-майор Иронисиин үсэгэлдэр радиогоор тунхаглаһан «федеральна сэрэгэй правительство» ниислэл хотодо ба оршон тойрондо гурим журам сахиха хэмжээнүүдые абана. Нигериин үгы болошоһон премьер-министр Балевые бэдэрхэ һэдэлгэ гаргагдана. Балева ба финансын министр Окотие-Эбо гэгшэд Зүүн Нигеридэхи Калабар хотодо буһалгаашадаар абаашагдаһан һураггай.

Ороной ондоо нютагуудтахи байдал тухай мүнөөдөө үшөө хүсэд мэдэгдэнэгүй. Хойто Нигериин захиргаанай түб болохо Кадуна хотодо буһалгаашадай гол хүсэн сугларанхай, тэдэниие майор Чуквума Кадуна Нзегву командална гэжэ мэдээсэгдэбэ. Энээниие алагдаа гэжэ Лагосой засагаархид мэдээсэһэн байгаа. Кадунаһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, тэрэнэй эмхидхэн байгуулһан «дээдэ революционно совет» тэндэхи байдалые хинан байсаажа үргэлжэлһөөр.

Италиин парламентда

РИМ. Италиин парламентын депутадуудай палатада гадаадын политикын асуудалаар һанал бодолой буляалдаан боложо дүүрэбэ. Италиин гадаадын хэрэгүүдэй министрэй тушаалһаа гараһан А. Фанфаниин үгэ буляалдаанай гол шалтагаан болоо. Фанфани өөрынгөө гараһан шалтагааниие найруулан дурдаад, Италиин правительствын эдэбхитэй ябуулга хэхэ хүсэлэнгүй, тусхайлан хэлэбэл, Вьетнамда эсэргүү американскэ ээрхэг түримхэй ябуулга буруушааха дурагүй байһые халта дайраһан хэдэ хэдэн һанамжануудые хэлээ.

Удаа тээнь Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Моро үгэ хэлэхэдээ, Вьетнамда эсэргүү американскэ ээрхэг түримхэй ябуулгые зүбтүүлхэ гэжэ оролдобо.

ИКП-гэй ЦК-гай гэшүүн Джан Карло Пайетта депутадууд-коммунистнуудай бүлэгэй үмэнэһөө Морын правительствые эрид шангаар шүүмжэлээ. Италиин правительствын гадаадын политическэ хараа бодолынь США-гай политикын аша туһада зорюулагдадаг байна гэжэ хэлэбэ.

Мадридта горнягуудые гэмнэнэ

ЛОНДОН. Астуриин областиин 11 горняк 1964 ондо Астуриин шахтёрнуудай забастовкын болохо үеэр «хуули буса суглаа хэһэндэ» гэмнэгдэжэ, Мадридай сүүдтэ үгтөө гээд Рейтер агентство мэдээсэнэ. Франкогой «гэмнэгшэд» эдэ горнягуудые табан жэл түрмэдэ хааха эрилтэ табина.

ТОО, БАРИМТАНУУД

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин мэргэжэлтэд нефть дамжуулдаг «Дружба» гэжэ соргоһоо өөрынгөө газар дээгүүр хоёрдохи аса татаха проект табижа эхилээ. Энэнь 420 километрэй зайда Карпат шадарай тон үндэр газарнуудаар: бүхы Зүүн Словакиие, Баруун Словакиин зарим хубиие дамжан гараха юм.

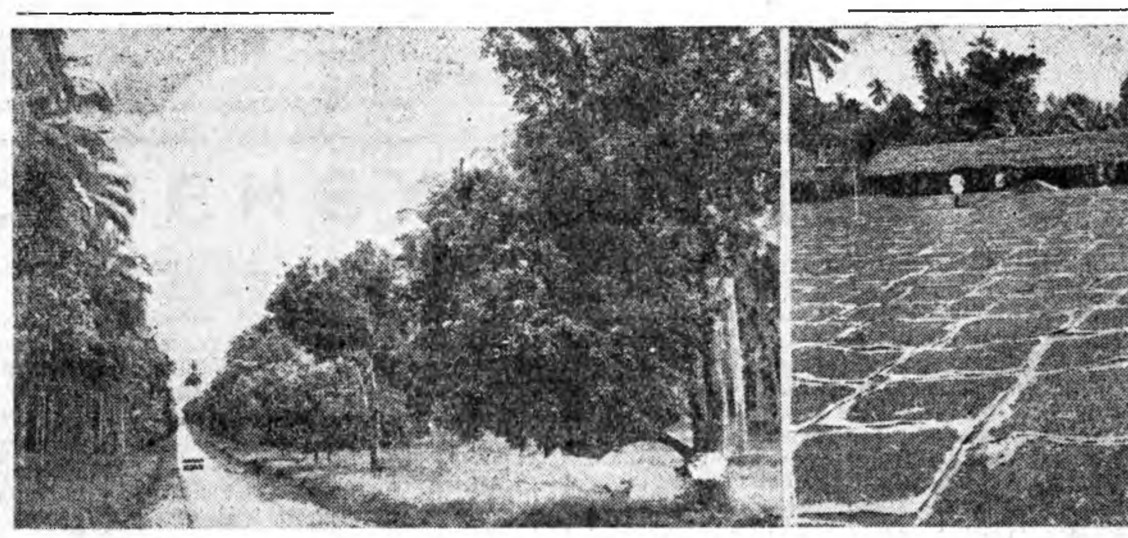
БЕЛГРАД. (ТАСС). Мүнөө жэл Югославиһаа газаа тээшэнь гаргажа худалдаха зүйлнүүдэй үнэ сэн дүн хамта 132.642 миллион шэнэ динарай сэнтэй болохо. 1964 онойхитой жэшэбэл, 22 процентээр нэмэхэ байна. Промышленна хэрэгсэлнүүдые газаашань гаргажа худалдалга 27 процентээр, хүдөө ажахын — 8 процентээр нэмэхэ.

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Лотру гэжэ хадын гол дээрэ баригдажа эхилһэн гидроэлектростанци жэл соо 900 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ үгэхэ юм. Энэнэй хаалта ба уһа сөөрэмынь далайн хэмһээ дээшэ 120 метртэ байха болоно.

БЕРЛИН. (ТАСС). Даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор, ГДР-эй 1965 оной национальна доход 4,7 процентээр дээшэлхэ, промышленна хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга 6,1 процентээр гэхэ гү, али 1,7 миллиард маркын хэмжээтэйгээр нэмэхэ гэжэ ГДР-эй Түбэй тоо бүридхэлэй управлени мэдээсэбэ.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай ба Латиин Америкын хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй флодуудай сэрэгэй хамтын маневр 4 һара соо боложо үргэлжэлөө. Энэнь уһан доогуур ябадаг онгосонуудтай дайлалдаха онол аргануудые шудалха зорилготой юм ха.

ТОКИО. (ТАСС). 1965 он дотор Япондо 41 миллион 180 мянган тонно булад хайлуулагдаа. Япон 1964 онһоо хойшо булад гаргалгын талаар Холбоото Штадуудай, Советскэ Союзай удаа — дэлхэй дээрэхи гурбадахи һуури эзэлнэ.

Занзибар—гвоздикын мододой ургадаг арал. Эндэ 4 миллион үлүүтэй иимэ модод бии, дэлхэй дээрэхи гвоздикын 70—75 процентынь эндэ ургуулагдадаг. Энэ модонһоо жэл соо 3 килограмм тухай үрэ абтадаг юм. Гвоздика продуктнуудта амта оруулхаһаа гадна, мүн консервэ хэхэдэ шухала байна. Тэрэшэлэн эмэй, эдеэ хоолой, парфюмерно промышленностидо шухала тоһо гаргаха абалгада үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Революциһаа хойшо эндэхи правительство гвоздикын плантацинуудые гүрэнэй мэдэлдэ оруулан, үнэ сэнгэнь дээшэлүүлһэн, худалдан абалгын тогтомол сэн бии болгоһон байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүүн гарһаа—гвоздикын плантацинууд, баруун гарһаа — гвоздика хаталга.

ТАСС-ай фотохронико.

Сваран Сингхын мэдүүлгэ

ДЕЛИ. Ташкентын Декларациин хадаа Премьер-Министр Л. Б. Шастриин баримталан бэелүүлдэг байһан гүрэнэй сэсэн бодолой, эб найрамдалта политикын памятник болоно, гэжэ Индиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Сваран Сингх Индиин радиогоор мэдүүлбэ. Инди Пакистан хоёрой хоорондо эб эетэй, хани холбоотой байдал тогтоохо гэһэн Ташкентын Декларациин гол зорилгые бэелүүлгэдэ энэдхэг арад хамаг анхаралаа хандуулха ёһотой болоно гэжэ министр хэлэнэ. Ташкентын Декларации Инди Пакистан хоёрой хоорондохи харилсаандахи шэнэ үе сагай эхи табяа гэжэ Сваран Сингх тэмдэглэбэ.

Болгариин зоной тоо

1956—1965 онуудай турша соо Болгариин улад зон 613 мянга шахуугаар нэмэжэ, 8.226 мянган хүн болоо. 1965 оной декабрьда НРБ-гэй хүн зониие бүридхэн бэшэһэнэй үндэһөөр иимэ дүн гаргаһан байна.

Хүршэнэрэй шэнэ журнал

☆ Монгол ороной хүдөө ажахын хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй эрдэм, шадабариие дээшэлүүлхэ зорилгоор МНРП-гэй ЦК «Хүдөө ажахы» гэжэ эрдэм-шэнжэлэлгын-үйлэдбэриин журнал энэ жэлһээ хэблэдэг болохо тухай тогтоол гаргаа.

(ТАСС).

166-тай марокканец наһа бараба

ПАРИЖ. (ТАСС). Марокканец Хадж Мохаммед Бен Башир Касабланка хотодо январиин 16-най үдэр 166-тайдаа наһа бараа гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэбэ. Бен Башир 35 хүбүүд, басагадтай, 152 ашанартай юм. Бен Баширай ехэ хүбүүниинь 110 наһатай. Бен Башир наһан соогоо таба дахин һамга абаһан, һүүлшынгээ һамганһаа табан үхибүүтэй болоһон байна. Бен Башир дарамал овощоор хоол хэдэг, тамхи татадаггүй, архиин зүйл амасадаггүй байһан.

Швейцарида ехэ хүйтэн болобо

ЖЕНЕВЭ. Европын олохон оронуудта үзэгдэһэн хүйтэнэй охин Швейцаридашье хүрөө. Хэдэ хэдэн городуудта 15 градус хүйтэн болобо. «Швейцариин Сибирь» гэжэ нэрлэгдэдэг, эгээн хүйтэн нэрэтэй Ла Бревэн нютагта 35 градус хүйтэн болоо.

МҮНӨӨДЭР ГАЗААМНАЙ ХЭР ХҮЙТЭН БЭ?

Газаамнай хүйтэн гү, али дулаан гү гэжэ мэдэхын тула бидэнэр үдэр бүхэндэ радио шагнадаг байнабди. Мүн олонхи зон газаагаа термометр үлгөөд байдаг. Тиихэдэ заримашуул газаа хэды шэнээн хүйтэн, дулаан болоһые өөһэдөө таамагаар мэдэһэн байдаг гээшэ. Зүгөөр радиогоор мэдээсэгдэдэг сагай уларил яагаад тодоруулагдана хаб гэжэ бидэнэрэй заримашуул хүсэд мэдэнэгүй ха.

Ямаршье сагта агаарай температура сагай уларил шэнжэлэгшэдэй станцяар тодоруулагдадаг. Эдэнэр модоор баригдаһан тусхай бүүдхэ соо термометрээ үлгэдэг юм. Газарһаа хоёр метр үндэртэ байдаг энэ бүүдхэ забһартайгаар баригдаһан дээрэһээ, тэрээн соогуур агаарынь дуран соогоо, иишэ тиишэ ябажа байдаг. Тиихэдэ энэ бүүдхэ руу наранай элшэ туяа орожо шадахагүй. Тиимэһээ термометрнай хура бороонһоо далдалагдаһан, һүүдэр газарта түхеэрэгдэнхэй.

— Мүнөөдэр ехэ халуун болошоо, һүүдэр газарта 32 градус болоно. Наратай газарта бүришье һаа халуун байгаа ёһотой,—гэһэн үгэнүүдые дуулахат.

Үгышье һаа, «Ехэ хүйтэн болобо. 35 градус болоо. Һалхитай газарта бүри хүйтэн байгаа бэзэ» гэлдэдэг. Үнэн ёһондоо тэрэмнай тиимэ бэшэ юм.

Тэрэ бүүдхын забһараар ороһон агаар тэндээ удаан байнгүйгөөр, термометртэ өөрынгөө дулаан, хүйтэниие үгөөд лэ, тэрэ дороо газаашаа гарашадаг. Жэшээнь, газаа секундын табан метрэй хүсэтэй һалхитай һаа, тэрэ агаар бүүдхэ соо оройдоо 0,1 секунда соо тогтоһон байдаг шуу. Тиимэһээ бүүдхэ соогуур гараһан агаарнай мэнэ һаял наранда байһанаа энээн уруу ороод гарашаба ха юм. Термометрэй 32 градус харуулаа һаань, газаамнай баһал тиимэ градус харуулагдаһан лэ байха.

Тэрэ дээрэ хэлэгдэһэн һүүдэр газарта эды, тэды шэнээн дулаан, хүйтэн болоо гэһэн тайлбари буруу. хаанашье нэгэ жэгдэ хүйтэн, дулаан болоһон байха ёһотой.

Һалхинай буухада агаарай хүйтэн, дулааниинь хубилдаг гү? Үгы даа, үгы. Агаарай температура ямаршье сагта, һалхитай, үгышье һаань, тэрэ харуулһан лэ хэмдээ байдаг. Һалхинай болоходо юундэ шэмэрүүн хүйтэн байдаг бэ гэхэдэ, һалхин ехэнхидээ хүнэй дулаае түргэн үлеэжэрхинэ. Тиихэдээ илангаяа үбэлэй үедэ, хубсаһа ходор үлеэһэн һалхин хүнэй бэедэ хүйтэ даадаг, хамгаалагдаагүй нюур, шэхэниинь түргөөр бээрэжэ, даарашадаг гээшэ. Һалхитай үдэр ехэ хүйтэн болодог гэһэн тайлбаримнай баһал буруу болошоно бэшэ гү? Мүн зунай аяма дулаан үдэр наранда ехэ халуун, һүүдэр газарта һэрюун гэлсэдэг.

Хүн газаа, наранда ябахадаа бүхы бэень наранай элшэдэ сохюулжа, гэнтэ дулаасашана. Энээнэй хажуугаар гэр байра, газарай нюруу баһал дулаасаад байна ха юм. Тиимэһээ газаа байһан хүндэ һүүдэртэ байхаһаа нилээд халуун байдаг. Зүгөөр һүүдэр газартамнай агаарай температура адлишье һаа, наранай элшэ сэхэ дээрэһээмнай шаранагүй ха юм. Хүнэй бэедэ нүлөө үзүүлдэг наран, һалхин болон сагай бусад хубилалтанууд «наранда», «һүүдэртэ» гэжэ арад зоной хэлсэдэг үгэтэй ямаршье холбоогүйнь мэдээжэ. Тиихэдэ айлай газаа сонхынь хажууда үлгөөтэй байһан термометр сагай уларилые буруугаар харуулжа болохо. Ушарынь хэлэхэдэ, үбэлэй үедэ хүйтэн шулуун, модонһоо, зунай үедэ ехээр халаһан барилга, гэрэй ханаһаа үлүү хүйтэн, үлүү ехэ дулаан тэмдэглэгдэһэн байдаг.

Н. ОРЕХОВА,
сагай уларил шэлжэлдэг ахалагша инженер.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: ханч барисаан, харилсан ажаллаха, бэе бэедээ туһалалсаха тухай СССР МНР хоёрой хоорондо баталагдаһан Договор; КПСС-эй обкомдо, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ: луговодудай онбонорууламдаһан звенонуудай, сабшаламгай-мелиоративна отрядуудай, тус тус луговодуудай, малшадай хоорондо үбһэ ногоошой ургасын түлөө 1965 ондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай; КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой шэнээр һунгагдаһан гэшүүдэй список; республикын механизаторнуудай зүблөөнэй нээгдэһэн тухай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда: Улаан-Үдын городской XXXIII партийна конференциин тоосоон.

Гурбадахи хуудаһанда: Монголой Арадай Республикада Советскэ Союзай партийно-правительственнэ делегациин айлшалан тухай коммюнике; хилын саннахи һонинууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: республикын һонинууд. Соносхол.

Спорт. Спорт. Спорт. Спорт. Спорт.

ЗАВОДОЙХИД ШҮҮГДЭХЭЕЭ БОЛЁО

Хоккей наадагшадай дунда республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөнэй түрүүшын наадан хахад дүүрэбэ. Эндэ дүрбэн очкотой болоһон «Байкал» командынхид түрүүлжэ ябана.

Наадаанай хоёрдохи хахадай эхилхэдэ «Байкал» команда ЛВРЗ-гэй хоккеистнүүдтэй наадаа. «Байкалай» спортсменүүд түрүүшын уулзалтада заводойхидто 3:2 тоотойгоор шүүгдэһэн байгаа. Харин мүнөө «байкалайхид» тэрэ харюугаа абаха бэзэ гэжэ эндэ суглараһан хүн һанаһан байгаа шуу.

Наадаанай түрүүшын үедэ: хоёр талаһаа шанга шанга добтолгонууд хэгдэжэ эхилшэбэ. Зүгөөр арбаад минутын туршада бэе бэеэ добтолоһоной эзэнэр тоо нэмэжэ ядана. Тиигэжэ байтар нүгөөдүүлэйнгээ воротодо ... «Локомотивай» хамгаалагша Эдуард Лобынцев хорёод метрэй зайһаа хүлээгдэгүй шайба онобшотойгоор сохихо, тоо нээжэрхибэ. Энэнэй удаа заводой командын добтолгоошо Николай Могилевскиин үшөө нэгэ шайба оруулжа, наадаанай тоо 2:0 болгожорхибо. Удаадахи хорин минутын туршада эзэнэрэй хоорондо тиимэшье шанга тулалдаанай болоошегүй һаа, «Байкалай» түлөөлэгшэ Евгений Эрдынеев хоёр удаа ... оруулаа.

Наадаанай һүүлшын хори минута. Заводой хоккей наадагшад эндэ хорин минутын туршада шадамар бэрхээр добтолжо наадаба. Тиигэжэ эдэнэр—Михаил Булдаков хоёр, Николай Могилевский нэгэ шайба эдэнэрэйнгээ воротодо оруулжа, наадаанай тоо 5:1 болгожорхибо. Харюудай добтолго эмхидхэһэн «Байкалай» спортсменүүд Эрдынеев, Жуков гэгшэд нэжэд шайба сохижо, энэ уулзалтада 5:3 тоотойгоор шүүгдэбэ. Тиигэжэ заводойхид хоёр очко бэшүүлбэ.

Н. ИВАНОВ.

ҺУРАГШАДАЙ МҮРЫСӨӨН

Зэдын аймагай дунда болон 8 жэлэй һургуулинуудай һурагшад үбэлэйнгөө амаралтын үедэ теннис сохилгоор, шатар наадалгаар, сахаар урилдалгаар өөһэд хоорондоо болон командын түрүү һуури булялдаһан мүрысөөнүүдые үнгэргэбэ. Мүрысөөндэ Петропавловкын, Дэрэстэйн, Зэдэ станциин дунда ба Худагын 8 жэлэй һургуулинуудай һурагшад һайнаар наадаа.

Теннис сохилгоор Торин, Дэрэстэйн дунда һургуулинууд түрүү һууринуудта гараа. Шатараар 1-дэхи, 2-дохи һууринуудые Зэдэ станциин, Енхорой һургуулинууд хубаалдаба. Сахаар Петропавловкын, Дэрэстэйн дунда, Худагын 8 жэлэй һургуулинууд түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн байна.

Һурагшад өөһэд хоорондоо түрүү һуури булялдан, сахаар урилдаа. 3 километрэй зайда хүбүүд урилдаха, Даши Цыденов (Худага), Григорий Алексеев (Петропавловка) гэгшэд сагаараа хамагһаа түрүүлжэ ерэбэ. Басагад 2 километртэ урилдаба. Һурагшад Марогина, Галданова, Шестакова (Петропавловка) гэгшэд түрүүлэбэ.

Илагшадта кубок болон грамота барюулагдаһан байна.

А. МОДОНОВ.

Редакторай орлогшо **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Шанай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 53-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н03353. Зак. № 42.